

Vilniaus Universitetas
Filosofijos fakultetas
Socialinės politikos katedra

Vidmantas Mitkus

Socialinės politikos studijų programa

Magistro baigiamasis darbas

**Darbo su jaunimu sistema Vilniaus mieste: Ar Jaunimui teikiamos paslaugos
atitinka esamą poreikį?**

Darbo vadovė: Doc. dr. Daiva Skučienė

Vilnius
2022

SANTRAUKA

Darbo su jaunimu sistema Vilniaus mieste: Ar Jaunimui teikiamos paslaugos atitinka esamą poreikį?

Darbas su jaunimu yra viena pagrindinių šiuolaikiškos jaunimo politikos plėtojimo krypčių. Remiantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu jaunimo politika yra valstybės perduota funkcija savivaldai, už kurios vykdymą ir koordinavimą yra atsakingas savivaldybės administracijoje dirbantis jaunimo reikalų koordinatorius. Vilniaus mieste jaunimo reikalų koordinatorius yra taip pat dar ir administracijos skyriaus vedėjas, tad į jo atsakomybę patenka darbuotojų komanda, 17 kuruojamų pavaldžių įstaigų, neformalusis vaikų švietimas ir kitos papildomos funkcijos. Šioje savivaldybėje jaunimo politika yra pakankamai išsiplėtusi į daug formų, tokių kaip: atviras darbas su jaunimu, darbas su jaunimu gatvėje, neformalusis ugdymas/ švietimas, jaunimo dalyvavimas ir įgalinimas, jaunimo savanoriška veikla ir kita. Darbe analizuojama Vilniaus miesto savivaldybėje vykdoma darbo su jaunimu sistema ir paslaugų poreikio patenkinimas. Tyrimo metu naudoti metodai: mokslinės literatūros analizė, Lietuvos Respublikos ir Vilniaus miesto teisės aktų ir dokumentų nuo 2020 m. iki 2022 m. analizė, Vilniaus miesto 2020 m. – 2022 m. pirminių ir antrinių kiekybinių bei kokybinių duomenų analizė, 17 pusiau struktūruotų interviu su įstaigų vadovais ar administracijos atstovais. Interviu buvo analizuojami pasitelkiant MAXQDA programinę įrangą ir taikant temų analizės metodą. Šiame darbe atskleidžiama, jog Vilniaus mieste atvirojo darbo su jaunimu sistema yra labiau orientuota į kiekybę, ne kokybę, taip pat pastebimas nepakankamas finansavimas tam tikroms darbo su jaunimu formoms ir nevyriausybinėms organizacijoms. Pastebimas apskaitos trūkumas, jog būtų galima stebėti ir vertinti rezultatus bei pokytį, o taip pat sistema nėra išvystyta, jog kiekvienas jaunas žmogus gautų tokios pačios vertės paslaugas.

Raktiniai žodžiai: jaunimo politika, darbas su jaunimu, Vilniaus miesto savivaldybė, įstaigos.

SUMMARY

Youth work system in Vilnius: Do the services provided to youth meet the current need?

Work with youth is one of the main directions of development towards modern youth policy. According to the law on local government of the Republic of Lithuania, youth policy is a function transferred by the main government to the local government, the youth affairs coordinator, working in the municipal administration, is responsible for its implementation and coordination. The Vilnius

city youth affairs coordinator is also the head of the administration department, so he includes a team of employees, 17 supervised institutions, non-formal children's education, and other additional functions. In this municipality, youth policy is sufficiently expanded into many forms, such as: open work with youth, work with youth on the street, non-formal education, youth participation and empowerment, youth volunteering and others. The work analyses the system of working with youth in the Vilnius city municipality and meeting the need for services. Methods used during the research: analysis of scientific literature, analysis of Lithuania Republic and Vilnius city legal acts and documents from 2020 year to 2022 years, analysis of Vilnius city primary and secondary quantitative and qualitative data, 17 interviews with heads of institutions or representatives of the administration, interviews were analyzed using MAXQDA software and implementing thematic analysis method. This paper reveals that: the system of open work with youth in Vilnius is more focused on quantity, not quality, and insufficient funding for certain forms of work with youth and non-governmental organizations is also noticeable. There is a lack of accounting to monitor and evaluate results and change, and the system is not developed to ensure that every young person receives services of the same value.

Keywords: youth policy, work with youth, Vilnius city municipality, institutions.

TURINYS

ĮVADAS.....	5
1 skyrius. JAUNIMO POLITIKA.....	7
1.1. Jaunimo ir jaunimo politikos samprata.....	7
1.2. Darbo su jaunimu samprata.....	11
2 skyrius. TYRIMO IR MAGISTRO DARBO METODIKA.....	14
3 skyrius. DARBO SU JAUNIMU FORMOS IR SUBJEKTAI VILNIAUS MIESTE.....	16
3.1. Atviras darbas su jaunimu.....	16
3.2. Darbas su jaunimu gatvėje.....	17
3.3. Jaunimo savanoriška tarnyba.....	18
3.4. Jaunimo informavimas ir konsultavimas.....	19
3.5. Nevyriausybinių jaunimo organizacijų.....	20
4 skyrius. POREIKIO PATENKINIMAS IŠSKIRTUOSE SUBJEKTUOSE IR JŲ KORELIACIJA.....	21
4.1. Neformalusis vaikų švietimas Vilniaus mieste.....	21
4.2. Jaunimo skyriaus kuruojamos neformaliojo švietimo įstaigos.....	23
4.3. Kuruojamų įstaigų veikla jaunimo politikos kontekste.....	24
4.3.1. Veiklos pradžia.....	24
4.3.2. Reorganizacijos.....	25
4.3.3. Infrastruktūra.....	25
4.3.4. Veiklos sritys, rezultatai.....	26
4.3.5. Žmogiškieji ištekliai.....	26
4.3.6. Biudžetas.....	27
4.4. Neformaliojo vaikų švietimo krepšelio ir Jaunimo skyriaus kuruojamų įstaigų finansavimas.....	27
5 skyrius. IŠVADOS.....	28
6 skyrius. REKOMENDACIJOS.....	30
LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	32
PRIEDŲ SĄRAŠAS.....	37

IVADAS.

Temos aktualumas. Darbas su jaunimu gali būti suprantamas kaip esminis įrankis jauno žmogaus asmenybei ugdyti įtraukiant jį į visuomenei naudingas veiklas. Jaunimo reikalų agentūra tai apibrėžia kaip: „veikla, skirta sudaryti sąlygoms jaunam žmogui įsitraukti į asmeninę, profesinę ir visuomeninę veiklą, jo kompetencijoms plėtoti ir ugdyti. Iš 60 – ies Lietuvoje esančių savivaldybių, Vilnius yra didžiausia, tad svarbu užtikrinti galimybes jauniems žmonėms. Vilnius taip pat yra ir vienas unikaliausių miestų, nes šis turi didžiausią aukštojo mokslo pasirinkimo galimybę, o dėl to jaunų žmonių skaičius auga kiekvienais metais.

Temos naujumas. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos jaunimo skyrius (toliau – jaunimo skyrius) turi užtikrinti paslaugas, galimybes bei įvairias dalyvavimo formas daugiau nei 90 000 jaunų žmonių Vilniaus mieste. Remiantis Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymų jaunas žmogus yra nuo 14 – 29 m., tad paslaugų bei klausimų imtis yra labai plataus spektro. Jaunimo politikai susiduriant su iššūkiais nacionaliniu lygiu, privalome peržiūrėti darbo su jaunimu priemones, dalyvavimo formas. Šiame darbe analizuosiu Vilniaus mieste teikiamas darbo su jaunimu formas, paslaugas bei subjektus, kurie tas paslaugas jaunam žmogui užtikrina. Jaunimo skyriui priskirtos 17 kuruojamų įstaigų, iš kurių pagrindą sudaro Vilniaus vaikų ir jaunimo klubai, tinklas. Pirmasis klubas, remiantis tyrimo duomenimis buvo sukurtas apie 1971 metais. Vilniaus vaikų ir jaunimo klubų koncepcija nebuvo peržiūrėta jau ilgą laiką, tad jos pritaikomumas dabartinėje jaunimo politikoje yra kvestionuojamas. Ši hipotezė sudaroma dėl to, jog dar 2016 metų lapkričio mėnesį įstaigų tinklas administracijos direktoriaus sprendimu iš Vilniaus miesto savivaldybės administracijos švietimo, kultūros ir sporto departamento buvo perduotas jaunimo reikalų skyriaus pavaldumui ir kompetencijai. Tad šių minimų įstaigų veiklos profilis yra labiau neformaliojo švietimo, nei jaunimo politikos. Pabrėžtina, jog atlikti struktūriniai pakeitimai bei darbo su jaunimu sistemos ypatumai buvo ilgą laiką neperžiūrėti, tad šio darbo tema savo turiniu ir analize yra naujovė, nes iki šiol tokio pobūdžio tiriamųjų darbų nebuvo atlikta nagrinėjant konkretų savivaldos veikimo modelį ir rezultatus.

Tyrimo problema. Atsižvelgiant į Vilniaus mieste veikiančias paslaugas bei programas vaikams ir jauniems žmonėms, svarbu analizuoti, jog valstybės/ savivaldybės biudžeto lėšos būtų naudojamos efektyviai. Vilniaus vaikų ir jaunimo klubų tinklas užtikrina neformaliojo švietimo (popamokines) veiklas. Dažnas klientas yra vaikas, o ne jaunas žmogus. Šių įstaigų išlaikymas Vilniaus miesto savivaldybės biudžetui kainuoja per 2 milijonus eurų. Pažymėtina, jog Vilniuje yra įgyvendinama Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos inicijuota programa – neformaliojo vaikų švietimo (toliau – NVŠ) krepšelis. Šiuo krepšeliu, viešai prieinamais duomenimis, vidutiniškai per mėnesį pasinaudoja daugiau nei 23 tūkstančiai vaikų, kai Vilniaus vaikų ir jaunimo

klubai įtraukia vos 4 tūkstančius. NVŠ krepšeliui, 2022 m. duomenimis, skiriama suma iš valstybės biudžeto dotacijos buvo 3 890 300 eurų (iš kurių 117 299 eurų programos administravimui), o iš Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto skiriama dar 1 000 000 eurų papildomai. Bendra skiriama suma NVŠ krepšeliui yra 4 773 001 eurų. Analizuojant darbo su jaunimu sistemą ir atliepant uždavinius buvo pastebėtas duomenų, informacijos apie sistemas, jos įgyvendinimą bei žinių trūkumas.

Tyrimo objektas. Darbo su jaunimu sistema Vilniaus mieste ir šių paslaugų užtikrinimas per subjektus.

Tyrimo tikslas. Išanalizuoti darbo su jaunimu sistemą bei teikiamas paslaugas ir jų patenkinimą per subjektus Vilniaus mieste.

Tyrimo uždaviniai.

1. Išanalizuoti mokslinę literatūrą ir teisės aktus jaunimo politikos klausimais;
2. Atlikti jaunimo politiką įgyvendinančių subjektų analizę pasitelkiant kiekybinius ir kokybinius duomenis;
3. Išanalizuoti darbo su jaunimu subjektus (Jaunimo skyriaus kuruojamas įstaigas) Vilniaus mieste;
4. Išanalizuoti Jaunimo skyriaus kuruojamų įstaigų veiklą jaunimo politikos kontekste;
5. Remiantis atliktos analizės išvadomis, parengti rekomendacijas.

1 skyrius. JAUNIMO POLITIKA.

1.1. Jaunimo ir jaunimo politikos samprata.

Tompkins (2005) teigia, jog kompleksinės organizacijos yra didelės ir struktūriškai diferencijuotas, dėl to negali būti valdomos kokybiškai vieno žmogaus. Organizacijų teorija – tai socialinių organizacijų, sociologinis struktūrų ir veiklos tyrinėjimas, įskaitant korporacijas ir biurokratinės institucijas. Ši teorija apima organizacijų produktyvumo, našumo elementų analizę, o taip pat ir organizacijos dalyvių (darbuotojų) ir grupių veiksmus. Naujoji viešojo vadyba dar geriau žinoma kaip „New public management“ yra viešųjų paslaugų organizacijų valdymo metodas, naudojamas vyriausybės ir viešųjų paslaugų institucijų bei agentūrų tiek subnacionaliniu, tiek nacionaliniu lygmeniu. Taip pat dar apibūdinama kaip apimanti įvairaus pobūdžio viešojo sektoriaus reformas, kurios siekia įdiegti privataus sektoriaus valdymo modelius bei padidinti biurokratinių valdymo struktūrų efektyvumą ir atskaitomybę. Tompkins (2005) teigia, kad naujasis viešojo valdymo įsitikinimas yra privačiame sektoriuje naudojami metodai, įskaitant tikslų nustatymą, veiklos rezultatų vertinimą, atlygį, priklausantį nuo veiklos rezultatų, ir didesnę rinkos mechanizmų naudojimą, yra raktas į geresnius vyriausybės veiklos rezultatus. Viena iš jo pateikiamų prielaidų atitinka šio magistro darbo keliamas problemas, jog ekonomiškumas ir efektyvumas nėra vieninteliai kriterijai, kuriais galėtų ir turėtų būti vertinami vyriausybės rezultatai. Valdymas demokratinėje valstybėje yra priemonė, kuria politika pasiekia savo kolektyvinius tikslus. Dėl šios priežasties jos veiklos rezultatai turi būti vertinami ne tik pagal ekonomiškumą ir veiksmingumą, bet ir pagal kitus kriterijus, įskaitant jos produktų ir paslaugų vertę, kokybę ir veiksmingumą, teisinę ir etinę atsakomybę už jos veiksmus, sąžiningą ir teisingą elgesį su tais, su kuriais ji bendrauja, ir jos reagavimą į atitinkamų suinteresuotųjų šalių, įskaitant jose dirbančius valstybės tarnautojus, poreikius ir interesus. (J. R. Tompkins. 2005). Remiantis Tompkins (2005) pateikiama prielaida turime aiškiai įvertinti ne tik ekonominį efektyvumą, bet taip pat ir kitus kriterijus, tokius kaip pvz. veiksmingumas.

Jones (1998) savo knygoje, kurioje analizuoja jaunimą kaip mokslą teigia, kad jaunimas per tam tikrą laiką, kaip sąvoka, labai keitėsi. Tai gali būti pateikiama tiesiog kaip sąvoka, kaip evoliucionuojantis konceptas, kuris atspindi tuo metu esančios kultūros, politikos ir kitus veiksnius. Rocke ir kiti (1997) aiškina, jog mokslo tyrinėtojai ar politikos formuotojai į jaunos žmones yra linkę žiūrėti pro tam tikrą ideologinį šydą, kurį įkūnija audros ir streso modelis, bet vienas iš unikalių amžiaus, kaip socialinio santykio, aspektų yra tai, jog suaugusieji irgi buvo paaugliai, ar jauni žmonės, o dėl to gali patirti integruoti per savąją gyvenimo ir potyrių prizmę. Bradfor ir Cullen (2014) teigia, kad jaunimas (kaip amžiaus grupė) daugiausiai vakarų valstybėse, istoriškai buvo atsidūrusi ties pastovumo ir pokyčių supratimo riba. Dėl to buvo aiškinama dviem kategorijomis pereinamoji ir ribinė, bei simboliška galinga ir pavojinga. Tačiau jaunas žmogus šių dienų pasaulyje dažnai yra

siejamas ir suprantamas kaip vilties ir pasaulio ateitis. Dažnai yra formuojamas epitetas, kuris teigia, jog jaunimas yra šalies ateitis, tad tai yra labai svarbus išteklius, į kurį reikia investuoti ir plėsti jo galimybes ir supratimą. Davies (2013) pateikdamas Anglijos politikos pavyzdį, akcentuoja tai, kad visuomenėje jaunimas teikia didžiulę viltį ateičiai, o taip pat ir to meto vaikų ir jaunimo reikalų ministras akcentuoja, jog jaunimas yra svarbus ir, kad vyriausybė „aistringai“ siekia sukurti jaunimui palankias sąlygas, o tai yra jaunimo politika.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatyta, jog jaunimo politika yra valstybės perduota funkcija savivaldai, tad atsakingas darbuotojas turi kompetenciją formuoti ir koordinuoti pagal visuomenės poreikį šią sritį. Nacionaliniu lygiu už jaunimo politiką yra atsakinga institucija – Jaunimo reikalų agentūra. Agentūra vykdo savo veiklą vadovaudamasi Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymu, Nacionalinės jaunimo politikos 2022–2024 metų veiksmų planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2022 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-255 „Dėl Nacionalinės jaunimo politikos 2022–2024 metų veiksmų plano patvirtinimo“ bei kitais teisės aktais, kurie reglamentuoja vaikams ir jaunimui aktualius klausimus. Vilniaus miesto savivaldybė įgyvendinama jaunimo politiką ir jos priemonės vadovaujasi taip pat minėtais teisės aktais, o taip pat ir Jaunimo reikalų agentūros, kiekvienais metais sudaromomis jaunimo politikos rekomendacijomis savivaldybėje, pagal jų atlikta analize ir tyrimais. Jaunimo reikalų koordinatorius, kuriam pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą numatyta teisė vykdyti ir koordinuoti šią politiką be Jaunimo reikalų agentūros sudarytų rekomendacijų, turi vadovautis savivaldybės teisės aktais, strategijomis, tyrimais ir analizėmis. Pastebėtina, jog jaunimo politika yra plataus spektro funkcijų ir paslaugų visuomenės grupei paketas, tad vienas žmogus kokybiškai jos negali įgyvendinti, tad tam yra pasitelkiami kiti dalyviai, pvz.: nevyriausybinės organizacijos, skyriui pavaldžios institucijos ir kita.

Remiantis Jaunimo reikalų agentūros (toliau – JRA) viešai teikiama informacija, šiuolaikinė jaunimo politika plėtojama tokiomis pagrindinėmis kryptimis:

- 1) Darbas su jaunimu – veikla, skirta sąlygoms jaunam žmogui įsitraukti į asmeninę, profesinę ir visuomeninę veiklą sudaryti, jo kompetencijoms plėtoti ir ugdyti;
- 2) Jaunimo įgalinimas ir dalyvavimas - veiklos ir priemonės, kurios skatina jauną žmogų visapusiškai ugdytis ir realizuoti save, dalyvauti sprendimų priėmimo, pasirinkti jam priimtinausią dalyvavimo visuomenėje formą.
- 3) Tarpžinybinis bendradarbiavimas - veiklos, kurių tikslas užtikrinti jaunimo interesus atskirose viešosios politikos srityse – švietimas ir mokslas, kultūra, sportas, darbas ir užimtumas, būstas, sveikata ir kt.

4) Jaunimo savanoriška veikla - veiklos, skatinančios jaunas žmones įgyti kompetencijas įvairiose savanoriškos veiklos srityse. (Jaunimo reikalų agentūra. Jaunimo politikos samprata. 2022)

Analizuojant jaunimo politiką svarbu pabrėžti ne tik kryptis, bet ir principus, kuriais vadovaujantis yra formuojama, koordinuojama ir įgyvendinama minėta politika. Remiantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos internetiniu puslapiu pagrindiniai jaunimo politikos principai yra šie:

1) pariteto ir subsidiarumo – tai reiškia, jog valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bei jaunimo organizacijos yra atstovaujamos po lygiai, o sprendimai priimami tuo lygmeniu, kuriame jie efektyviausi;

2) dalyvavimo ir informavimo – tai reiškia, jog valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos informuoja jaunimą jam aktualiais klausimais priimtina ir prieinama forma, o su jaunimu susiję klausimai sprendžiami jaunimui dalyvaujant;

3) savivaldos, savarankiškumo ir savanoriškumo – tai reiškia, jog jaunimas pats savo noru renkasi veiklos sritį, formuoja jos tikslus, aktyviai joje dalyvauja ir atsako už tikslų įvykdymą; nustato veiklos tikslų įgyvendinimo būdus, formą, atsakomybę ir įvertinimą;

4) tarpžinybinio koordinavimo, bendravimo ir bendradarbiavimo – tai reiškia, jog sprendamos su jaunimu susijusius klausimus, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bendrauja ir bendradarbiauja tarpusavyje, o Lietuvos jaunimo organizacijos bendrauja ir bendradarbiauja su Lietuvos ir užsienio jaunimo organizacijomis, kitais fiziniais ir juridiniais asmenimis. (Lietuvos Respublikos socialinė apsaugos ir darbo ministerija. Jaunimo politika. 2022).

Denstad (2009), Europos tarybos publikuotame leidinyje teigia, jog nacionalinė jaunimo politika yra nacionalinis įsipareigojimas, už tai atsakinga vyriausybė, siekiant praktiškai užtikrinti geras gyvenimo sąlygas ir galimybes jaunimui šalyje. Politika gali būti daugiau ar mažiau tikslinga, silpnesnė ar stipresnė, siauresnė ar platesnė. Jaunimo politika yra nebūtinai aprašoma specifiniame dokumente, pvz. strategijoje (nors tai pageidautina!), bet tai gali būti rinkinys nusistovėjusios politikos praktikos daugelyje skirtingų dokumentų, kurie kartu nustato, kaip vyriausybė sprendžia aktualius klausimus jaunuoliams. Šiame leidinyje identifikuojami šie pagrindiniai, esminiai momentai tikslingai jaunimo politikai šalyje:

- 1) Aiškiai identifikuotas prioritetas jaunimui/ jaunimo politikai, jos formavimui;
- 2) Aiški tikslinė grupė ir (ar) politikos adresatas;
- 3) Konkreti, aiški ir „skaidri“ strategija;
- 4) Faktais ir žiniomis grįsta politika;
- 5) Jaunas žmogus kaip išteklius, ne problema;
- 6) Jaunimo dalyvavimo ir įgalinimo skatinimas;
- 7) Tarpsektorinis, integralus požiūris į jaunimo politiką;

- 8) Tarpžinybinis bendradarbiavimas;
- 9) Atskiras biudžetas;
- 10) Ryšiai tarp savivaldos ir nacionalinio lygmens;
- 11) Atitinka Europos ir tarptautinę praktiką. (Finn Yrjar Denstad. 2009)

Walther ir kiti (2002) tyrimų projekto ataskaitoje pateikia dviejų konceptų aprašymą, kurie buvo taip pat paminėti kaip svarbūs elementai tikslingai jaunimo politikai šalyje autoriaus Denstad:

Problemos: „Pagal šią mąstymo liniją jauni žmonės yra socialūs nepilnamečiai, pažeidžiami ir pavojingi. Jaunų žmonių vystymuisi grėsmę kelia daugybė dalykų, todėl jiems reikia apsaugos, įskaitant jų pačių elgesį. Jauni žmonės suvokiami kaip potencialūs jų auklėjimo ir sąlygų aukos arba kaip aukos ir potencialūs nusikaltėliai dėl jų asmeninių bruožų ir charakterio. Priešingai nei jaunimas, kaip aktyvus visuomenės kūrimo, jaunimo gyvenimo ir savo tapatybės dalyvis. Paprastai Europos šalys, turinčios senas jaunimo ir (arba) vaikų politikos tradicijas, yra įsipareigojusios laikytis šios mąstysenos. Jaunimo politika apibrėžiama ir plačiai, ir siaurai: plačiai, nes jaunimo sąvoka nėra aiškiai atskirta nuo vaikų sąvokos, ir siaurai, kad konkrečios politinės iniciatyvos, pageidautina, būtų nukreiptos į tam tikras aiškiai apibrėžtas problemines grupes. Remiantis „Studija apie jaunimo padėtį ir jaunimo politiką“ ataskaita, jaunimas dažnai laikomas problema 3 skirtingais būdais: socialinės integracijos problemomis, dalyvavimo problemomis, problemomis, susijusiomis su kultūriniu nukrypimu ir skirtingumu. Todėl jaunimo politikoje daugiausia dėmesio skiriama jaunimo integracijai į nustatytas visuomenines institucijas ir normas. (Youth Transitions, Youth Policy and Participation. 2002).

Išteklio: „Jaunimas gali būti laikomas vertingu ištekliumi keliais būdais“ (Youth Transitions, Youth Policy and Participation. 2002). Remiantis „Studija apie jaunimo padėtį, jaunimo politiką ir dalyvavimą“ ataskaita, pagrindinis šio diskurso elementas yra tas, kad jauni žmonės vertinami ne tik kaip potencialūs visuomenės veikėjai, ne tik kaip būsimi suaugusieji, bet ir kaip dabartinis jaunimo statusas, kai jie prisideda prie visuomenės vien dėl to, kad yra jauni. Jauni žmonės konceptualizuojami kaip agentai, kurie yra atsakingi ir gali dalyvauti nuolat kuriant tikrovę ir savo bei visuomenės ateitį. Todėl galima tikėtis, kad dalyvavimas politikoje, kylančioje iš šio mąstymo, bus integruotas principas. Ataskaitoje minimos kelios tipiškos šio diskurso politinės pasekmės: bendras bruožas yra vienu metu apibrėžti jaunimo politiką gana siauru būdu (atsižvelgiant į amžių), orientuojantis į tam tikrus jaunos suaugusiuosius, ir labai plačiai – atsižvelgiant į visus jaunos žmones. Specialios iniciatyvos, skirtos specialioms specialiųjų poreikių turinčioms grupėms, yra susijusios su idealu ir siekiu užtikrinti pakankamą bendrųjų priemonių ir politikos lankstumą, kad jos suteiktų sąlygas ir galimybes visiems jauniems žmonėms dalyvauti ir tobulėti. Jaunimo, kaip ištekliaus, įvaizdis dominuoja tose Europos šalyse, kuriose jaunimo politika yra palyginti naujas išradimas. Išteklių diskurse egzistuoja tam tikras visuomenės "lūkesčių" elementas. Jaunimas gali ir turėtų prisidėti prie

bendruomenės įvairiais būdais. Šis elementas iliustruoja, kaip šis išteklių diskursas gali virsti priešingu probleminiu diskursu, atsižvelgiant į "teisingas" aplinkybes, pavyzdžiui, tuo atveju, kai atrodo, kad jaunimas nenori arba negali patenkinti visuomenės lūkesčių.“ (Youth Transitions, Youth Policy and Participation. 2002).

Wiliamson (1997) nuomone veiksmingos jaunimo politikos formavimas priklauso nuo politinių prioritetų, profesinių darbotvarkių ir pačio jaunimo perspektyvų bei jų atsakymų sintezės. Dabartiniame kontekste neatsižvelgdami į jaunimo lūkesčius susiduriame su problemomis, kurios šiam laikmečiui tapo itin opios: švietimo, nedarbo, būsto ir kita. Taip pat Wiliamson (2002) teigia, jog visos jaunimo politikos pagrindas iš esmės yra švietimo ir mokymosi visą gyvenimą būtinybė tiek per formalias struktūras tokias kaip mokykla, tiek per neformalias struktūras, tokias kaip neformaliojo ugdymo/ švietimo įstaigos. Analizuojant jaunimo dalyvavimo mechanizmą jaunimo politikoje per nevyriausybinės organizacijos (formalias struktūras) galima teigti, jog Lietuvoje jaunimo politika yra jauna, lyginant su Skandinavijos šalimis. Vienas iš vertinimo kriterijų yra nacionalinės jaunimo organizacijų tarybos/ sąjungos (skėtinės organizacijos) įkūrimas. Suomijoje pirmoji buvo įsteigta dar 1945 metais, Švedijoje pirmoji įsteigta 1949 metais, kai Lietuvoje įsteigta Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (LiJOT) tik 1992 metais. Atsižvelgiant į autorių jaunimo kaip problemos ir išteklių argumentus, vis dėlto, šiuo metu formuojama jaunimo politika Lietuvoje yra labiau linkusi laikyti jauna žmogų ištekliu, nors ir dabartinėje politikoje labiau akcentuojame vaiką, o ne jauną žmogų (sąvokų prasme). Vis dėlto Lietuvoje formuojamos pagrindinės kryptis leidžia teigti, jog jaunam žmogui yra keliami lūkesčio elementai dėl jo dalyvavimo ir buvimo visuomenės dalimi.

1.2. Darbo su jaunimu samprata.

Spence ir Wood (2011) pateikia nuomonę, jog darbo su jaunimu istorija yra plačiai apipinta teorine medžiaga apie praktika, kuriose yra aprašomos taip pat praktinės įgyvendinimo schemos ir jų teigiami rezultatai ir pasiekimai, bet vis dėlto objektyvus rezultatų paaiškinimas vis dar kelia nerimą. Jeffs ir Smith (2010) teigia, per daugiau nei 150 metų, susiliejo penki elementai, kurie dabar leidžia mums apibūdinti darbą su jaunimu kaip mes jį suprantame šiandien. Tie penki elementai tai: savanoriškas dalyvavimas, švietimas ir gerovė, jauni žmonės, santykiai ir bendruomenė, prieinamumas ir reakcija. Jeffs ir Smith (2008), kitame straipsnyje teigia, jog, kad tik nuo 1860 m. buvo pradėta plačiau suvokti ir nagrinėti darbą su jaunimu, intervencijas, formas ir kt. (tuo metu jaunimui nuo 13 m. – 19 m. Darbas su jaunimu (struktūruotas) siejamas su bažnyčia, naujomis agentūromis, klubais ar organizacijomis. Buvo ypač svarbus niuansas istoriniame kontekste panaudota klubo sąvoka, kuri buvo itin svarbi organizacinei kultūrai, tiek darbe su jaunimu, tiek su

suaugusiais. Autorius Coussèe (2008) pateikia nuomonę, jog darbas su jaunimu kartais gali būti labiau traktuojamas kaip laisvalaikis nei tiesioginės priemonės dirbti su jaunimu, o dėl to yra ypatingai sudėtinga darbuotojams, jaunimo darbuotojams ir jaunimo politikos formuotojams kartais pripažinti tam tikras šios srities darbo formas. Taip pat Coussèe ir Verschelden (2009) akcentuoja, jog darbas su jaunimu yra daugialypė praktika, veiksmų spektras ypatingai platus, nuo nestruktūruotų temų ir programų iki aiškiai struktūruoto darbo ir strategijų. Darbo su jaunimu privalumas yra lankstumas į įvairovę, bet šis privalumas taip pat veda į formos neapibrėžtumą.

Darbas su jaunimu šiuo metu yra viena iš pagrindinių sričių, kuri ateityje turi užtikrinti jauno žmogaus kaip integralios visuomenės dalies vaidmenį. Jaunimo reikalų agentūra identifikuoja tai kaip problemą: „nepakankamai išplėtotą darbo su jaunimu sistemą, neužtikrintą jaunimo užimtumo infrastruktūros plėtrą“. Šiuo metu Lietuvoje yra patvirtintos penkios darbo su jaunimu formos:

1) Atvirasis darbas su jaunimu – „darbo su jaunimu forma, kuria siekiama visiems jauniems žmonėms, nepriklausomai nuo jų socialinės padėties, suteikti galimybes saugiai leisti laisvalaikį, užsiimti juos dominančia veikla, o esant poreikiui – padedant kompetentingiems jaunimo darbuotojams spręsti kasdienybėje kylančius iššūkius ir klausimus. Atviras darbas savitas tuo, kad dalyvavimas siūlomose veiklose nėra saistomas „privalomumu“: norintis dalyvauti jaunas žmogus neprivalo įsipareigoti lankytis nuolat ir nustatytu laiku užsiimti tam tikra veikla – jaunas žmogus pats sprendžia, kaip naudoti savo laiką.“ (Jaunimo reikalų agentūra. Atvirasis darbas su jaunimu. 2022)

2) darbas su jaunimu gatvėje – „darbas su jaunimu ne institucinėje aplinkoje, bet tiesiogiai neformaliose jaunimo susibūrimo vietose (viešosiose erdvėse, gatvėse, parkuose, kavinėse, sporto aikštynuose, klubuose ir kt.)“. (Jaunimo reikalų agentūra. Darbas su jaunimu gatvėje. 2022)

3) jaunimo informavimas ir konsultavimas – „pagrindinis tikslas yra padėti jauniems žmonėms susiorientuoti visuose jų gyvenimo aspektuose ir skatinti savarankišką sprendimų priėmimą. Tai remiasi tuo, kad neįmanoma priimti tvirto sprendimo nežinant visų esančių galimybių ir alternatyvų. Tačiau čia nesustojama – skirtingų galimybių žinojimas yra tik pirmas žingsnis, po kurio seka skirtingų variantų įvertinimas, palyginimas platesniame kontekste ir suderinimas su jauno žmogaus galimybėmis, įgūdžiais ir siekiais. Visiems šie žingsniai yra sudėtingi, ypač jie sudėtingi jauniems žmonėms, kurie dar formuojasi kaip asmenybės ir su jais susiduria pirmą kartą.“ (Jaunimo reikalų agentūra. Jaunimo informavimas ir konsultavimas. 2022)

4) mobilusis darbas su jaunimu – „darbas su jaunimu nuvykus į gyvenamąją teritoriją, kurioje nėra darbo su jaunimu infrastruktūros, atsižvelgiant į šioje teritorijoje gyvenančių jaunų žmonių individualius poreikius.“ (Jaunimo reikalų agentūra. Mobilus darbas su jaunimu. 2022)

5) jaunimo praktinių įgūdžių ugdymas – tikslas kompleksiskai teikti paslaugas, lavinant jauno žmogaus asmeninius ir socialinius įgūdžius, suteikiant jaunam žmogui žinių ir gebėjimų, leidžiančių integruotis į darbo rinką ir (ar) grįžti į švietimo sistemą. Pagrindiniai uždaviniai: motyvuoti jaunimą,

ypatingą dėmesį skiriant nesilavinančiam, nedirbančiam ar nesimokančiam jaunimui (toliau – NEET) ir mažiau galimybių turinčiam jaunimui, įsitraukti į veiklas ir ugdyti jo socialinius bei darbo rinkai reikalingus įgūdžius; organizuoti individualų darbą su jaunimu, siekiant stiprinti jo gebėjimus spręsti kasdienio gyvenimo problemas ir užtikrinti kasdienes poreikius; ugdyti jauno žmogaus asmenines, socialines ir profesines kompetencijas; ugdyti jauno žmogaus dalykines kompetencijas, reikalingas integruotis į švietimo ar darbo rinkos sistemas; kelti jaunimo, ypatingą dėmesį skiriant mažiau galimybių turinčiam jaunimui ir NEET, motyvaciją per praktinių įgūdžių ugdymo veiklas; tarpininkauti tarp jaunimo, valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir (ar) organizacijų, atstovauti jaunimo, dalyvaujančio jaunimo praktinių įgūdžių ugdymo veiklose, interesams, sprendžiant klausimus, susijusius su jo gyvenimo kokybės gerinimu; kurti tarpžinybinio bendradarbiavimo tinklą savivaldybės lygmeniu. (Jaunimo reikalų agentūra. Jaunimo praktinių įgūdžių ugdymas. 2022). Taip pat svarbu pažymėti, jog darbas su jaunimu yra vykdomas remiantis dviem metodikomis: neformaliojo ugdymo ir taip pat išmaniojo darbo su jaunimu:

1) Neformaliojo ugdymo metodas: plėtojamos jaunų žmonių asmeninės, socialinės ir edukacinės kompetencijos ir kuri vykdoma ne pagal formaliojo švietimo programas. (Jaunimo reikalų agentūra. Neformalusis ugdymas. 2022.)

2) Išmaniojo darbo su jaunimu metodas: yra iniciatyvus skaitmeninių medijų ir technologijų naudojimas bei reagavimas į jas darbo su jaunimu srityje; nėra tik darbo su jaunimu metodas. Darbas su jaunimu naudojantis skaitmeninėmis technologijomis gali būti įtraukiamas į bet kokios formos darbą su jaunimu (atvirą darbą su jaunimu, jaunimo informavimą ir konsultavimą, jaunimo klubus, atskirtą darbą su jaunimu); siekia tokių pačių tikslų, kaip ir apskritai darbas su jaunimu, o skaitmeninių medijų ir technologijų naudojimas darbo su jaunimu srityje turėtų visada remti šiuos tikslus; gali vykti susitinkant tiesiogiai, taip pat interneto aplinkoje arba abiem šiais būdais. Skaitmeninės medijos ir technologijos gali būti darbo su jaunimu priemonė, veiklos rūšis arba turinys; grindžiamas ta pačia etika, vertybėmis ir principais, kaip ir darbas su jaunimu. (Jaunimo reikalų agentūra. Išmaniojo darbo su jaunimu metodai. 2022).

Autoriai Batsleer ir Davies (2010) teigia, jog originalus terminas tam buvo „Jaunimo lyderystė“, kuris su laiku keitėsi dėl ekonominių ir socialinių aspektų ir tapo tuo, ką mes vadiname darbu su jaunimu. Darbas su jaunimu, remiantis autoriais, tai iš esmės galimybė prieiti prie jauno žmogaus, motyvuoti jį ir suteikti jam galimybes ir įrankius suprasti, kad jis gali pasiekti tai, kas jam neįmanoma. Darbas su jaunimu neatsirado atsitiktinai, daugiau nei prieš 150 metų moterys ir vyrai nusprendė, kad reikia vietinio berniukų ar mergaičių klubo, arba savanoriškai padėti vadovauti skautų ar gidų grupei – visi turėjo darbo tikslų ir idėjų, kaip tai turėtų būti padaryta. Laikui bėgant dalyvaujantys žmonės sudarė klubo valdymo komitetą, regioninę ar nacionalinę organizaciją ar "judėjimą", arba klubų federaciją. XX amžiuje - ypač nuo 1940-ųjų - įsitraukė ir vyriausybės, ypač

kai pamatė, kaip darbas su jaunimu gali padėti remti jaunimą per du pasaulinius karus. Nors kitos JK šalys reagavo skirtingai, Anglijoje tarybos nariai vis dažniau nustatė darbo su jaunimu kryptį vietoje per savo nacionalinę jaunimo organizacijų tarnybą/ sąjungą. (What is youth work. What do we mean by policy. 2010).

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakyme „Dėl socialinių paslaugų katalogo patvirtinimo” šiuo metu yra apibrėžtos ir įtvirtintos trys darbo su jaunimu formos: atviras darbas su jaunimu, darbas su jaunimu gatvėje ir mobilus darbas su jaunimu. Socialinė paslauga tai: „paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai) dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimoms) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime. Socialinių paslaugų tikslas – sudaryti sąlygas asmeniui (šeimai) ugdyti ar stiprinti gebėjimus ir galimybes spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, taip pat padėti įveikti socialinę atskirtį. Socialinės paslaugos teikiamos siekiant užkirsti kelią asmens, šeimos, bendruomenės socialinėms problemoms kilti, taip pat visuomenės saugumui užtikrinti.” (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Kas yra socialinė paslauga? 2022). Profesorė daktarė Žalimienė (2006) straipsnyje „Socialinių paslaugų vadyba: balansavimas tarp socialinio teisingumo ir ekonominio racionalumo“ teigia, jog socialinės paslaugos gali būti analizuojama kaip viena iš ekonomikos sričių, o tai reiškia, jog ši privalo vadovautis ekonominio racionalumo ir efektyvumo kriterijais. Šiame darbe nagrinėjamos tam tikros socialinės paslaugos, o taip pat ir viešosios paslaugos turi tenkinti visuomenės lūkesčius, kad atitiktų kokybės ir vertės santykį, nebūtų finansuojamos du kartus skirtingais metodais, nes tada tam tikra dalis viešų pinigų yra nukreipiama netiksliai.

2 skyrius. TYRIMO IR MAGISTRO DARBO METODIKA.

Šis magistro darbas buvo vykdomas remiantis jaunimo politikos aspektais bei darbo su jaunimu sistema. Analizuojant šią sritį dėmesingiau buvo išskirtas etapas. Darbo struktūra prasidėjo nuo jaunimo politiką formuojančių dokumentų bei jų svarbos kontekstui, taip pat analizuojami Lietuvos bei užsienio mokslininkų straipsniai ir kita aktuali medžiaga. Po šios dalies buvo vykdoma subjektų analizė, kuri veikia jaunimo politikos lauke, Vilniaus mieste, bei prisideda prie jos įgyvendinimo ir koordinavimo. Analizuojant subjektus buvo išskirtos dvi sritys kaip tyrimui aktualios: neformalus švietimas, kitaip konkrečiai programa (neformaliojo vaikų švietimo krepšelis) ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Jaunimo skyriaus kuruojamos įstaigos. Šios dvi sritys glaudžiai bendradarbiauja su jaunimo politika, nes neformaliojo vaikų švietimo krepšelio naudojami tam tikra dalis jaunų žmonių nuo 14 m. – 19 m., o skyriaus kuruojamos įstaigos turi veikti ir prisidėti prie

jaunimo politikos Vilniaus mieste. To pasekoje tyrime kėliau hipotezė, jog šios dvi sritis persidengia ir neatliepia esamo darbo su jaunimu poreikio.

Siekiant įgyvendinti pirmąjį ir antrąjį tyrimo uždavinius buvo išanalizuotos lietuvių ir užsienio mokslininkų knygos, straipsniai, tyrimų ataskaitos jaunimo politikos bei neformaliojo švietimo/ugdymo temomis. Taip pat analizavau nacionalinio konteksto ir Vilniaus miesto savivaldybės jaunimo politiką formuojančius dokumentus taikant dokumentų analizės metodą. (Priedas Nr. 1).

Siekiant atlikti trečiojo ir ketvirtojo uždavinio tikslus buvo pasitelktas empirinis kokybinis tyrimas, interviu metodu. Pasak Žydzūnaitės ir Sabaliauskas (2017) interviu yra vienas iš efektyvesnių kokybinių tyrimu metodu. Iš viso buvo suorganizuota septyniolika pusiau struktūruotų interviu su Jaunimo skyriaus kuruojamų įstaigų vadovais ar administracijų atstovais. Interviu grafikus ir klausimus galima matyti (Priedas Nr. 2 ir Priedas Nr. 4). Interviu dalyvavo šios įstaigos: Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Lakštingala“, Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Klevas“, Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Meteoras“, Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Jaunystė“, Vilniaus Antakalnio atviras jaunimo centras, Vilniaus Žirmūnų vaikų ir jaunimo klubas, Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Šatrija“, Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Klevas“ padalinys, Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Lakštingala“ padalinys, Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Verdenė“, Vilniaus moksleivių kūrybos ir mokymo centras, Sostinės vaikų ir jaunimo centras, Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Kregždutė“, Vilniaus Naujosios Vilnios moksleivių kūrybos namai, Vilniaus atviras jaunimo centras „Mes“, Vilniaus policijos klubas vaikams ir jaunimui, Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Meteoras“ padalinys ir Vilniaus jaunimo informacijos ir savanorystės centras. Visiems įstaigų vadovams/administracijoms buvo užduodami tie patys klausimai, kad nebūtų sudaromi papildomi, tyrimui nereikalingi duomenys. Interviu buvo koduojamos pasitelkus MAXQDA programinę įrangą. Išskiriant pagrindines interviu temas buvo naudotas temų analizės metodas, jo pagalba buvo išskirtos pagrindinės šešios temos. Siekiant išsiaiškinti papildomą informaciją apie veiklą buvo naudojamas dokumentų analizės metodas. Analizuoti šie dokumentai (Lietuvos ir Vilniaus konteksto): strategijos, ataskaitos, asignavimų suvestinės, finansinės ataskaitos bei veiklos planai (2020 m. – 2022 m.). Atliepiant penktojo uždavinio tikslą buvo analizuojama visa informacija, kuri yra susijusi su tyrimu: kiekybiniu ir kokybiniu duomenų analizė, lietuvių ir užsienio mokslinės literatūros analizė, nacionalinių ir Vilnius miesto savivaldybės teisės aktų analizė, subjektų analizė. Taip pat pasitelkta ir kitų formų analizė jaunimo politikos lauke: darbo su jaunimu gatvėje organizacijų, atviro darbo su jaunimu organizacijų, jaunimo savanorišką tarnybą įgyvendinančių organizacijų, jaunimo informavimą ir konsultavimą įgyvendinančių organizacijų, nevyriausybinių organizacijų, neformaliojo vaikų švietimo tiekėjų ir taip pat anksčiau minėtų Jaunimo skyriaus kuruojamų įstaigų.

Siekiant atliepti penktąjį uždavinį, pasitelkus anksčiau minėtus metodus, buvo parengtos išvados ir rekomendacijos nagrinėjamos temos kontekste.

3 skyrius. DARBO SU JAUNIMU FORMOS IR SUBJEKTAI VILNIAUS MIESTE.

3.1. Atviras darbas su jaunimu.

Vilniaus mieste iš viso, remiantis 2022 m. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos teiktomis I, II ir III ketvirčių ataskaitomis, yra 3 atviri jaunimo centrai ir 18 atvirų jaunimo erdvių. Atviri jaunimo centrai yra šie: Vilniaus Antakalnio atviras jaunimo centras, Vilniaus atviras jaunimo centras „Mes“ bei Vilniaus jaunimo ir vaikų policijos klubo Atviras jaunimo centras „Bazė“. Didžioji dauguma atvirų jaunimo erdvių yra Jaunimo skyriaus kuruojamų Vilniaus vaikų ir jaunimo klubų patalpose. Nepriklausomos atviros jaunimo erdvės yra šios: Lietuvos sakaliukų sąjungos Vilniaus miesto filialo atviroji jaunimo erdvė „Padėk pritapti“, Vilniaus arkivyskupijos Carito atviroji jaunimo erdvė, VšĮ Pal. J. Matulaičio socialinio centro atvira erdvė „Sofkė“, VšĮ „Oranžiniai sparnai“. Tad iš 18 atvirų jaunimo erdvių tik 4, kurios yra įkurtos nevyriausybinių sektoriaus arba su jaunimu dirbančių organizacijų sektoriaus. Analizuojant Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Jaunimo skyriaus teiktas Jaunimo politikos ataskaitas Jaunimo reikalų agentūrai nuo 2020 m. iki 2022 m., galime pastebėti, jog prioritetas buvo teiktas kiekybiniais rodikliais, nes per 2 metus buvo identifikuotos papildomai 12 naujų erdvių. Visos šios erdvės buvo atidarytos Jaunimo skyriaus kuruojamose įstaigose, o taip pat remiantis kuruojamų įstaigų vadovų metinių užduočių tikslais, kiekvienam vadovui buvo iš esmės iškeltas tikslas atverti atvirą jaunimo erdvę savo įstaigos patalpose. Remiantis minėtomis ataskaitomis atvirose jaunimo centruose ir erdvėse dažniausiai teikiamos paslaugos jaunimui laisvalaikio ir užimtumo skatinimo, kūrybiškumo veiklos, informavimas ir konsultavimas, neformalių kompetencijų lavinimas, aktyvus (fizinis) laisvalaikis ir veiklos, palydėjimas, psichologinė ir emocinė parama. Svarbu pastebėti, jog kokybinių interviu metu, kurie buvo vykdyti su įstaigų vadovais, 6 iš jų informavo, jog Vilniaus vaikų ir jaunimo klubuose nelabai mato galimybę kokybiškai vystyti atviro darbo su jaunimu sistemą, nes vis dėlto pagrindinė šių įstaigų veiklos sritis yra neformalusis švietimas, būrelių veikla. Svarbu pabrėžti, jog minėtos šešios įstaigos savo biudžete iki šiol nebuvo atskyrusios atviro darbo su jaunimu biudžeto ir neformalaus švietimo (būrelinės veiklos) biudžeto, o tai suponuoja į primestinę funkciją, kuri teoriškai įgyvendinama, faktiškai ne. Taip pat svarbu pabrėžti, jog įstaigose, kuriose buvo atidarytos atviros jaunimo erdvės atitinka atviro darbo su jaunimu tvarkos aprašą ir identifikacijos keliamus reikalavimus, bet tyrimo metu įstaigų direktoriai pasakė, kad mieliau išnaudoja erdvę neformaliojo

švietimo būreliams arba iš viso neturi patalpų. Pastebėtina, jog naujose erdvėse, pagrinde dirba pedagogo išsilavinimą turintys darbuotojai, ne socialinį, o tai pat šios erdvės neturi ilgametės patirties darbo su jaunimu tematikoje, tad darytina prielaida, jog paslauga suteikiama ne iki galo kokybiškai. Analizuojant įstaigų veiklos planus, strategijas ir kt. pastebėtina, jog nei vienas darbuotojas nebuvo išvykęs kelti kompetencijų darbo su jaunimu tematikoje, tuo labiau atvirojo darbo su jaunimu. Atvirame darbe su jaunimu ypatingai svarbūs jaunimo darbuotojų vaidmuo ir jų kompetencijos suteikiant jauniems žmonėms saugią ir veiklią aplinką. Ord ir Ritchie (2016) rašo, jog visas procesas yra paremtas santykiomis ir tai yra pagrindinė gija. Šia prasme darbe su jaunimu santykis su jaunuoliu ir jaunimo darbuotoju yra atspirties taškas, nes to pagrindu ir yra kuriamas supratimas ir plėtojamas santykis tarpusavyje.

3.2. Darbas su jaunimu gatvėje.

Crimmens ir kiti (2004) studijoje teigia, kad gatvėse dirbantys jaunimo darbuotojai dažnai yra sunkiai pasiekiamų, nepatenkintų, jaunų žmonių atspirties taškas. Darbas su jaunimu gatvėje ypatingai rimta ir jautri socialinė paslauga, kuri Vilniaus mieste yra įgyvendinama 4 su jaunimu dirbančių organizacijų: VšĮ Social club, VšĮ DUKU, VšĮ Pal. J. Matulaičio socialinio centro ir Vilniaus atviras jaunimo centras „Mes“. Šios keturios organizacijos yra iš dalies finansuojamos Vilniaus miesto savivaldybės administracijos finansinio konkurso būdų. Remiantis minėtomis Vilniaus jaunimo politikos ataskaitomis Jaunimo reikalų agentūrai nuo 2020 m. iki 2022 m., šią darbo su jaunimu formą įgyvendinančių organizacijų skaičius svyruoja nuo 3 iki 5. Ataskaitose taip pat pastebima, jog finansavimas šioms organizacijoms kiekvienais metais yra didinamas bent 10 proc., taip pat įtraukiamų jaunuolių skaičius kilo. 2022 m. gruodžio mėnesį vykusio renginio „2022-IEJI VILNIAUS GATVĖSE! Atvira gatvės jaunimo darbuotojų metų refleksija!“ metu organizacijos minėjo, jog pagrindiniai iššūkiai šiai darbo formai su jaunimu yra: nepakankamas finansavimas, kvalifikuotų darbuotojų stygius, didelės teritorijos, teisinis neapibrėžtumas, COVID – 19 pandemija, nes jaunimas mieliau laiką leidžia namuose, viešųjų erdvių trūkumas, kurios būtų pritaikytos jaunimui ir požiūris į šią darbo formą. Analizuojant nacionalinį kontekstą Vilniaus mieste dirba 4 organizacijos, kai Lietuvoje iš viso 10 organizacijų. Darytina prielaida, jog ši darbo forma yra iki galo dar neatrasta ir neintegruota Vilniaus mieste, nes iš 22 mikrorajonų jaunimo darbuotojai dirba su jaunimu gatvėje tik 5 mikrorajonuose, nors poreikis yra matomas Fabijoniškėse (dėl didelio prekybos centro, kuriame jaunimas leidžia laiką), Šnipiškėse prie baltojo tilto (dėl didelės jaunimo koncentracijos sporto aikštyne) ir kitur. Vis dėlto ši darbo su jaunimu forma nėra itin seniai integruota į jaunimo politikos žemėlapi Vilniaus mieste.

3.3. Jaunimo savanoriška tarnyba

Savanorystė tai savo noru pasirinkta veikla, už kurią paprastai negaunamas finansinis atlygis ir kuri yra naudinga visuomenei. Šis apibrėžimas yra dažniausias sutinkamas apibūdinant šią veiklą. Wilson (2002) straipsnyje apie savanorystę šią apibūdina kaip nemokamai skirto laiko prisidėti prie projekto, kuris dažnai visuomenės daliai gėris, kitais bendruomenės daliai įprastas procesas. Vilniaus mieste savanorystę įgyvendina įvairūs subjektai, nuo fizinių asmenų iki didžiųjų komercinių įmonių, tai pat nevyriausybinio sektoriaus ir tos pačios Vilniaus miesto savivaldybės, kuri skatina savo darbuotojus eiti savanoriauti suteikdama vieną laisvą darbo dieną būtent tokiai visuomenės gerio misijai atlikti. Ypatingai sunku suskaičiuoti kiekybinę savanorystės reikšmę Vilniaus mieste, tad šiame magistro darbe labiau orientuojuosi į Jaunimo savanoriškos tarnybos modelį, kurį sukūrė ir organizuoja Jaunimo reikalų agentūra. Agentūra šią programą apibrėžia kaip: „intensyvią 6 mėn. trukmės savanorystės programą jauniems žmonėms nuo 14 iki 29 m., kurios metu jaunuoliai ne mažiau kaip 35 val. per mėnesį vykdo savanorystę pasirinktoje akredituotoje priimančioje organizacijoje, kartą per mėnesį susitinka su savanorišką veiklą organizuojančios organizacijos paskirtu mentoriumi(e), mokosi įveikti sunkumus, mokosi apmąstyti patirtį bei įvardyti išmokimus, suformuluoti tobulėjimo kryptis.“ (Jaunimo reikalų agentūra. Jaunimo savanoriška tarnyba. 2022).

Vilniaus mieste yra dvi minėtos savanorišką veiklą organizuojančios organizacijos: VšĮ „Ne imti, bet duoti“ ir VšĮ Socialinis veiksmas“. Šios organizacijos yra atsakingos už jauno žmogaus palydėjimą, koordinavimą ir kitus organizacinius aspektus. Vilniaus mieste yra 35 priimančios organizacijos, kurios yra akredituotos Jaunimo reikalų agentūros, remiantis agentūros direktoriaus patvirtintais savanorišką veiklą reguliuojančiais teisės aktais, nustatančiais Priimančių organizacijų ir SVO organizacijų akreditavimo tvarką ir kriterijus bei SVO organizacijų ir Priimančių organizacijų veiklos kokybės vertinimo tvarką. Priimančiojoje organizacijoje savanoris įgyvendina savanorystę pagal planą, kuris yra sudaromas. Svarbus aspektas, jog iš 35 akredituotų organizacijų, tik 13 iš jų yra aktyvios priimančios organizacijos. Teisės aktų reguliavimu aktyvi priimančioji organizacija yra ta, kuri per laikotarpį yra turėjusi bent vieną savanorį, tad Vilniaus mieste beveik du trečdaliai organizacijų nėra aktyvios, o tai lemia, jog Vilniaus mieste nėra pasiekiami nustatyti įgyvendinimo rodikliai. Viena iš organizacijų, kuri akreditavosi yra valstybinė įstaiga, kurios darbo laikas yra nuo 08:00 iki 17:00 val., o tai jaunam žmogui yra nepatrauklu dėl darbo ar studijų aspekto. Ši organizacija nėra turėjusi nei vieno savanorio, tad galima daryti prielaidą, jog tam tikrą dalis organizacijų teikia savo kandidatūrą akreditacijai tik dėl tam tikro statuso klausimo arba yra ne iki galo susipažinusi su programa ir nėra apskaičiavusi savo galimybių. Dėl šios priežasties Vilniaus mieste turime tokį žemą aktyvių organizacijų procentą. Ši programa yra itin administruojama tvarkomis ir reguliavimais, nes jaunuolis pabaigęs šią programą gauna JST pažymėjimą ir taip pat 0,25 balus stojant į bet kokią,

Lietuvoje esančia, aukštąją mokyklą. Tad tai yra labai aktualu jauniems žmonėms, kurie yra 11 arba 12 klasėje. Remiantis Jaunimo reikalų agentūros tyrimu „Jaunimo savanoriškos tarnybos poveikio buvusių savanorių studijoms tyrimo ataskaita, 2020.“, pažymima, jog vienas iš pagrindinių motyvų dalyvaujant šioje programoje yra būtent galimybė gauti papildomą balą stojant į programą, o dažniausi šios programos dalyviai 11 – 12 klasės mokiniai. Remiantis tarpinėmis ataskaitomis, į Jaunimo savanoriškos tarnybos modelį užsiregistruoja, Vilniaus mieste apie 60 jaunuolių, Jaunimo reikalų tarnyba artėjančiais metais finansuoja 57 vietas jaunuoliams, tad prie esančio poreikio prisideda Vilniaus miesto savivaldybė. Remiantis Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Jaunimo skyriaus pateiktomis jaunimo politikos ataskaitomis 2020 metais nebuvo skirtas papildomas finansavimas, 2021 metais buvo skirta 4872 Eur, 2022 metais turimais vidiniais duomenimis skirta 6960 Eur. Finansavimas šiai programai yra progresyviai didinamas. Remiantis minėtomis ataskaitomis pastebima, jog vienas iš rodiklių yra: „Parengtas ir patvirtintas jaunimo savanoriškos veiklos organizavimo ir finansavimo Savivaldybėje aprašas (jaunų žmonių savanoriškos veiklos išlaidų kompensavimo tvarka) pagal Jaunimo savanoriškos tarnybos modelį, patvirtintą SADM.“. Šis rodiklis buvo neįgyvendintas nuo 2020 m. iki 2022 m. Nagrinėjant Vilniaus teisės aktus rugsėjo mėnesį Vilniaus miesto savivaldybės taryba priėmė sprendimą „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės jaunimo savanoriškos tarnybos organizavimo ir finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Galima daryti išvadą, jog Vilniaus mieste ši programa kelerius metus buvo įgyvendinama be savivaldybės nustatytos tvarkos, finansavimo aspektų bei koordinavimo.

3.4. Jaunimo informavimas ir konsultavimas

Jaunimo informavimo ir konsultavimo darbo forma yra pakankamai nauja Lietuvos jaunimo politikos lauke, o tai lemia tam tikrus bandomuosius periodus ir formos testavimus. Vilniaus mieste ši darbo forma yra įgyvendinama ilgiau nei kituose miestuose. Šios darbo formos pradžia neformalus darinys Vilniaus mieste savivaldybės administracijos patalpose (Konstitucijos pr. 3). Buvo atidarytas kabinetas 1 aukšte, kur jauni žmonės galėjo ateiti gauti informaciją ar konsultuotis jiems rūpimomis temomis. Pagrindinės temos remiantis Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos pateikta informacija yra šios: „išsilavinimas (pvz.: vidurinis, profesinis ugdymas, studijos, kalbų mokymasis, neformalus ugdymas, mokymasis visą gyvenimą); jaunų žmonių teisės ir pareigos (pvz.: kaip piliečio, kaip žmogaus, vaikų ir tėvų, vartotojų); skaitmeninis raštingumas (pvz.: informacijos paieška, naudojimosi kompiuteriu ir naršymo internete pagrindai, saugumas internete); laisvalaikis ir įsitraukimas į visuomeninę ir savanorišką veiklą (pvz.: vasaros stovyklos, renginiai, jaunimo ir su jaunu dirbančios organizacijos, trumpalaikė ir ilgalaikė savanorystė (Jaunimo savanoriška tarnyba, Europos

solidarumo korpusas)); socialinių problemų sprendimo klausimai (pvz.: pagalbą teikiančios institucijos, mažiau galimybių turinčių ir neįgalių jaunų žmonių klausimai); smurto artimoje aplinkoje klausimai; lyčių lygybės klausimai; jaunimo fizinės ir psichikos sveikatos klausimai; jaunimo finansinio raštingumo ir verslumo klausimai (pvz.: asmeninių finansų valdymas, atsakingas skolinimasis, verslo pradėjimas); priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo prevencija ir gydymas; jaunimo užimtumo klausimai (įsidarbinimo galimybės); paslaugų ir pagalbos jaunoms šeimoms klausimai.“ (Lietuvos jaunimo organizacijų taryba. Jaunimo informavimas ir konsultavimas. 2022). Šis kabinetas veikė nuo 2014 m. iki 2022 m. Šis kabinetas šiai dienai neveikia, nes iš esmės jaunuoliai vengdavo eiti į tokio pobūdžio kabinetą. To pagrindimas yra labai paprastas – jaunas žmogus bijo formalių konstruktų ir vengia eiti į oficialias patalpas. Dažniausiai ten lankydavosi jaunimo organizacijų atstovai arba aktyvus jaunimas, kuris veikia pilietinėse, visuomeninėse formatuose, o jaunimo informavimo ir konsultavimo prioritetas yra suteikti žinias ir konsultacijas tiems, kas turi mažiau galimybių. Vilniaus mieste taip pat veikė ir kitose įstaigose taškai. Visa ši forma yra paskirstyta į centro ir taškų veiklas. Vilniaus mieste periodiškai veisdavo nuo 2 iki 4 taškų, bet iki 2022 m. nebuvo sukurtos tvarios struktūros, kuri leistų dalintis informacija, bendradarbiauti ir vystyti šią darbo formą. 2022 m. buvo sukurta skėtinė struktūra. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Jaunimo skyriaus kuriojama įstaiga VŠĮ „Vilniaus jaunimo informacijos ir savanorystės centras“ yra Jaunimo informavimo ir konsultavimo centras, kuri koordinuoja kitus Vilniaus mieste veikiančius taškus. Šiuo metu Vilniaus mieste veikia taškai šiose įstaigose: Vilniaus atvirame jaunimo centre „Mes“, Vilniaus Antakalnio atvirame jaunimo centre, Sostinės vaikų ir jaunimo centre bei su jaunimu dirbančioje organizacijoje VŠĮ Projektų valdymo ir mokymu centre.

3.5. Nevyriausybines jaunimo organizacijas

Banks ir Hulme (2012) teigia, jog nevyriausybine organizacija yra struktūra, kuri gali teikti viešąsias paslaugas ir atstovauti interesus tam tikrų socialinių grupių. Atstovavimo svarbą pabrėžia taip pat ir Fung (2003). Jaunimo reikalų agentūra pateikia štai šiuos jaunimo organizacijų veiklos aspektus:

- 1) tenkina ir įgyvendina bendrus jaunimo ar atskirų jaunimo grupių poreikius bei interesus;
- 2) ugdo jaunų žmonių pilietiškumą ir pagarbą šeimai;
- 3) vykdo jaunų žmonių neformalųjį ugdymą;
- 4) organizuoja jaunų žmonių užimtumą, sportą, turizmą, kultūrinę bei profesinę veiklą;

- 5) skatina jaunų žmonių tarptautinį bendradarbiavimą; propaguoja savanorišką jaunimo darbą;
- 6) užsiima kita veikla, kuri neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Lietuvos Respublikos tarptautinėms sutartims, įstatymams ir kitiems teisės aktams. (Jaunimo reikalų agentūra. Nacionalinės jaunimo organizacijos. 2022).

Vilniaus mieste jaunimo nevyriausybinės organizacijos ir jų atstovai yra įgalinami ir didinamas jų dalyvavimas per tokias formalias struktūras kaip: Savivaldybės jaunimo organizacijų taryba bei Savivaldybės jaunimo reikalų taryba. Šios struktūros leidžia jauniems žmonėms diskutuoti jiems aktualiomis temomis su Savivaldybės sprendimų priėmėjais bei politinio lygmens atstovais. Dažniausiai per šias struktūras yra pasiekiami tam tikri konsensusai, kurie netolimoje ateityje įgauna rezultata. Ieškant informacijos apie jaunimo nevyriausybinių organizacijų skaičių Vilniaus mieste pasigendama duomenų, nes svetainėse, ar registruose nėra nurodomas tikslus jų skaičius. www.vilnius.lt/jaunimas pateikiamoje informacijoje, skiltyje: Jaunimo organizacijos, yra 109 nevyriausybinės organizacijos Vilniaus mieste, bet darytina prielaida, jog skaičius gali būti netikslus (į mažąją arba didžiąją) pusę, nes skiltyje yra suvestos nacionalinės jaunimo nevyriausybinės organizacijos, su jaunimu dirbančios organizacijos. Taip pat pasigendama tam tikrų jaunimo organizacijų pvz. Jaunųjų demokratų sąjunga. Ši praktika didžiosiose savivaldybėse yra pastebima dažnai, nes naujai įsteigtos nevyriausybinės organizacijos dažnai negali pačios išsilaikyti ir dėl stingančio finansavimo tiesiog sustabdo veiklą. Vilniaus mieste taip pat veikia savivaldybės jaunimo organizacijų taryba, skėtinė organizacija, kuri šiuo metu vienija 20 nevyriausybinių jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų. Šios organizacijos tikslas vienyti, atstovauti ir stiprinti Vilniaus mieste veikiančias jaunimo organizacijas. Atkreiptinas dėmesys, jog ši organizacija gauna atskirą finansavimą, kurio pagrindu išlaiko veiklos ir kokybės aspektą vykdant savo funkcijas.

4 skyrius. POREIKIO PATENKINIMAS IŠSKIRTUOSE SUBJEKTUOSE IR JŲ KORELIACIJA.

4.1. Neformalusis vaikų švietimas Vilniaus mieste.

2015 metais Jungtinės Tautos, darnaus vystymosi vadovų susitikime priėmė 17 darnaus vystymosi tikslų, kurie iki šiol yra įgyvendinami visame pasaulyje. Remiantis Latchmen (2018) teigiama, jog globali švietimo bendruomenė save priskyrė ketvirtajam darnaus vystymosi tikslui: Kokybiškas ugdymas: Užtikrinti įvairiapusį ir nešališką kokybišką ugdymą bei skatinti visiems prieinamą mokymąsi visą gyvenimą. Neformaliojo vaikų švietimo paskirtis iš esmės atspindi minėto

darnaus vystymosi tikslo keliamus lūkesčius. Teigiama, kad neformaliojo vaikų švietimo paskirtis tai: „tenkinti mokinių pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius, padėti jiems tapti aktyviais visuomenės nariais.“ (LR švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Neformalusis vaikų švietimas. 2022.). Rauckienė ir kiti (2005) straipsnyje akcentuoja, jog neformalus ugdymas buvo taikomas nuo Lietuvos atkūrimo laikų – 1918 m. Buvo organizuojami būreliai, vaikų klubai, draugijos ir kita. Konceptualiai tai paremia Batsleer ir Davies knygoje paminėta mintį, jog darbas su jaunimu prasidėjo per tam tikras vaikų, jaunuolių klubų ir draugijų formatus. Šiame darbe skirtas dėmesys yra neformaliojo vaikų švietimo programai, kuri yra reglamentuojama šiais teisės aktais nacionaliniu, o taip pat ir savivaldos lygmenimis: Lietuvos Respublikos švietimo įstatymų, Lietuvos respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymais patvirtintais „Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija“, „Dėl bendrųjų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų aprašo patvirtinimo“ ir kitais.

Vilniaus mieste neformalaus vaikų švietimo programos įgavo didžiausią susidomėjimą nuo 2018 m. Rezultatus kiek vaikų (nuo 1 klasės iki 12 klasės) ir kiek lėšų panaudota galima pamatyti (Priedas Nr. 3).

Neformaliojo vaikų švietimo krepšelis iš esmės yra finansuojamas LR švietimo, mokslo ir sporto ministerijos. Remiantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymais (2020, 2021 ir 2022 m.) „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, skirtų neformaliajam vaikų švietimui, metais paskirstymo pagal savivaldybes, patvirtinimo“ Vilniaus miesto savivaldybei, analizuojant duomenis nuo 2020 m., buvo skirtos tokio dydžio dotacijos: 2020 m. – 3 512 000 Eur. (Europos sąjungos lėšos ir Valstybės dotacija), 2021 m. – 3 844 100 Eur. (Valstybės dotacija), 2022 m. – 4 880 301 Eur. iš kurių 107 300 Eur. administravimui (Valstybės dotacija ir Savivaldybės biudžeto lėšos). 2022 m. buvo pirmi metai, kai poreikis buvo didesnis, nei galimybės skirti dotaciją iš Valstybės lėšų, tad buvo privaloma kofinansuoti šią programą, kad būtų patenkintas esminis poreikis. Analizuojant 1 lentelėje aprašomus duomenis, nuo 2018 m. palyginti su 2022 m., augo beveik dvigubai, dėl to įtraukiamas vaikų skaičius taip pat gerokai didėjo. Galima pamatyti, jog COVID – 19 pandemijos laikotarpis aiškiai darė įtaką rezultatams, bet remiantis Vilniaus miesto savivaldybės administracijos ataskaitomis, neformalusis vaikų švietimas buvo įgyvendinamas nuotoliniu būdu. Vaikai ir jaunimas, remiantis duomenimis, nebuvo ypatingai sužavėti šia dalyvavimo forma, dėl to rezultatai yra mažesni. Vis dėlto duomenų lentelėje galima pastebėti, jog didžiausias fiksuotas vaikų/ jaunimo dalyvavimas programoje buvo šių metų gruodžio mėnesį, net 25 836 vaikai pasinaudojo krepšeliu. Taip pat finansuota suma, pagal mėnesį, didžiausia buvo taip pat šių metų gruodžio mėnesio. Bendras dalyvių skaičius beveik 26 000 vaikų didesnis 2022 metais lyginant su 2021 metais, nors krepšelis buvo finansuojamas visus metus, kai 2022 metais ne 12, o 10 mėnesių. Vienos iš esminių išvadų padidėjusiam vaikų/ jaunimo dalyvavimui yra mažesni ribojimai

dėl COVID – 19 pandemijos, taip pat 2022 metais krepšelio dydis buvo pakeltas nuo 15 Eur iki 20 Eur. Vilniaus mieste, remiantis interneto puslapiu www.neformalusugdymas.lt, yra per 1000 programų, kurias gali rinktis kiekvienas vaikas ar tėvai vaikui. Programos yra akredituojamos du kartus per metus. Pagal 2020 m. ir 2021 m. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos tvarkas, programos buvo akredituojamos tam tikram laikotarpiui pvz. 1 metams arba 2 metams. Nuo 2022 m. programos yra akredituojamos visam laikui, tai reiškia, kad programa viena kartą akreditavosi ir jeigu nepasikeis veiklos ar įgyvendinimo formatas nereikės teikti formaliam jos tvirtinimui darsyk.

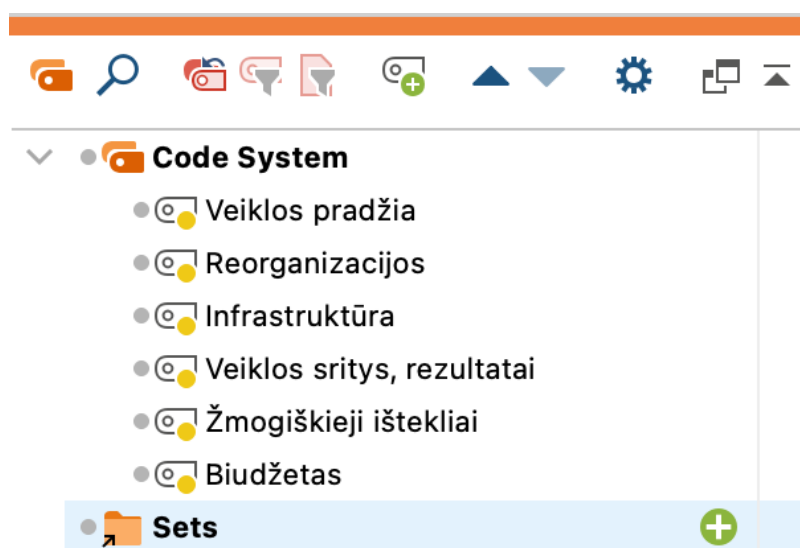
4.2. Jaunimo skyriaus kuruojamos neformaliojo švietimo įstaigos.

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Jaunimo skyrius turi 17 kuruojamų įstaigų, kurių pagrindinis veiklos laukas yra jaunimo politika arba neformalus švietimas. Kuruojama įstaiga, tai reiškia, jog jos steigėjas arba didžiosios dalies (įmonės) yra Vilniaus miesto savivaldybės administracija. Šios įstaigos tapo Jaunimo skyriaus dalimi, kai 2016 – 2017 metais Vilniaus miesto savivaldybė atsisakė departamentų struktūros, tad įstaigos, kurias prieš tai kuravo Švietimo, sporto kultūros departamentas, persikėlė po Jaunimo skyriaus struktūrą. Anksčiau šios įstaigos taip pat buvo susijusios su Bendrojo ugdymo skyriumi, dėl šios priežasties didelė dalis įstaigų neturi nieko bendro su jaunimo politika ir jaunimo skyriaus nuostatuose nurodytomis veiklos sritimis. Iš visų 17 Jaunimo skyriaus įstaigų, tik viena – Vilniaus policijos klubas vaikams ir jaunimui yra įsteigta kartu su Lietuvos policija. Atliepiant tyrimo iškeltus uždavinius buvo organizuojami interviu su kuruojamų įstaigų direktoriais (ar) administracijų atstovais. Jų metu buvo fiksuoti tyrimui aktualūs interviu ir neaktualūs. Organizuotų interviu laikas ir vieta, jų grafikas atvaizduojama (Priedas Nr. 4). Tyrimo eigoje tapo aktualios įstaigos tos, kurių pagrindinė veiklos sritis yra neformalusis švietimas, tad po interviu su: Vilniaus jaunimo informacijos ir savanorystės centru, Vilniaus policijos klubu vaikams ir jaunimui, Vilniaus Antakalnio atviru jaunimo centru, Vilniaus atviru jaunimo centru „Mes“, šios buvo eliminuotos, nes vykdo savo tiesiogines funkcijas (darbo su jaunimu formas). Pastarieji minėti atviri jaunimo centrai 2012 m. įgyvendinant įstaigų reorganizacijas tapo artimesnės jaunimo politikos laukui, nes iš Vilniaus vaikų ir jaunimo klubo „Raganiukė“ ir iš Vilniaus Antakalnio vaikų ir jaunimo klubo tapo minėtais atvirais jaunimo centrais, kurie vykdo atviro darbo su jaunimu formą.

4.3. Kuruojamų įstaigų veikla jaunimo politikos kontekste

Pasitelkus MAXQDA programinę įrangą buvo sudarytas vienuolikos įstaigų vieningas kodavimas. Analizuojant interviu duomenis buvo išskirtos pagrindinės šešios temos. Išskiriant šias temas iš interviu dalyvių pasakojimų ir duomenų buvo naudotas temų analizės metodas. Kodavimą galima matyti lentelėje numeris 1.

1 lent. Temos, išryškėjusios tyrimo duomenyse

Šaltinis: sudaryta tyrimo autoriaus.

Toliau darbe bus nagrinėjamas kiekvienas tema ir analizuoti interviu su kiekviena įstaiga taip lyginant jų situaciją.

4.3.1. Veiklos pradžia

Interviu metu su įstaigų vadovais surenkama informacija, jog seniausias Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas buvo įsteigtas dar 1972 m. Šiuo metu šis klubas vadinasi „Kregždutė“. Vadovai pasakojo, jog šių įstaigų veiklos pradžia buvo siejama su pionierių judėjimais (komunistų partijų ir panašių partijų sukurtų vaikų organizacijų judėjimai). Būtent tuo metu tos patalpos ir veiklos sritis buvo siejama su pionierių veiklomis. Laikui bėgant ir istorijai besikeičiant šie klubai tapo neformalaus švietimo, o tiksliau būrelinių veiklų įstaigomis, į kurias po pamokų vaikai ateidavo lankyti dailės, meno, filologijos ar kitų veiklų. Net penki iš vienuolikos klubų buvo įkurti tarp 1972 m. ir 1981 m. Nuo 1991 m. iki 1993 m. buvo atidaryti dar penki klubai, kurie taip pat vykdė būrelines

veiklas Vilniaus mieste. Taip pat vienas didžiausių Lietuvos neformalaus švietimo centrų (buvęs Lietuvos vaikų ir jaunimo centras) 2021 m. buvo perduotas Vilniaus miesto savivaldybei valdyti, kai Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija vykdydama savo ministerijos veiklos optimizacija atsisakė minėtos įstaigos iš savo funkcijų. Nuo 2022 m. Vilniuje veikia reorganizuota įstaiga Sostinės vaikų ir jaunimo centras. Įstaigų sąrašą su veiklos pradžia galite rasti (Priedas Nr. 5). Šioje dalyje svarbu pabrėžti, jog iš 11 įstaigų, 10 įstaigų nėra pakeitusios savo veiklos srities, o tai reiškia, kad nuo įsteigimo pradžios vykdo būrelius, integruoja tik dalį naujovių, kurios atsiranda švietimo ar jaunimo politikų sistemose.

4.3.2. Reorganizacijos

Pasak tyrimo dalyvių Vilniaus vaikų ir jaunimo klubų, centrų ar panašaus pobūdžio įstaigų buvo daugiau, deja dėl duomenų trūkumo skaičiaus nepavyko nustatyti. Jų nuomone tokių įstaigų buvo per 40, bet metai po metų įstaigų skaičius mažėjo. Tarp analizuojamų įstaigų reorganizacijų taip pat buvo. Šaltinių teigimų pagrindinis reorganizacijų tikslas buvo sujungti keletą Vilniaus vaikų ir jaunimo klubus ir iš dviejų padaryti vieną, taip mažinant kaštus. Reorganizacijos dažniausiai buvo atliekamos, kai vienoje iš įstaigų pasibaigdavo direktoriaus kadencija (jų skaičių ir laikotarpį reguliuoja Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas bei Lietuvos Respublikos darbo kodeksas). Vietoje naujo konkurso įstaigai be direktoriaus, ši tiesiog būdavo prijungiama prie kito juridinio asmens ir taip tapdavo Vilniaus vaikų ir jaunimo klubu su padaliniu. Analizuojamų įstaigų sąrašą, kuriose įstaigose buvo atliktos reorganizacijos galite matyti (Priedas Nr. 6). Pastebėtina, jog iš vienuolikos įstaigų, keturioms įstaigoms buvo prijungti padaliniai. Svarbu atkreipti dėmesį, jog pavyzdžiui Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Klevas“ šiuo metu veiklą vykdo trimis adresais: adresai Lazdynų mikrorajone, vienas Viršuliškėse. Taip pat kitas pavyzdys Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Lakštingala“ 2020 m. – 2021 m. turėjo reorganizacija ir prie jų buvo prijungtas klubas, kurio adresas yra Justiniškių mikrorajone. Vis dėlto šiuo metu veikiantys klubai, tik beveik pusė jų, buvo paliesti reorganizacijos, bet daliai jų šiuo metu yra svarstoma reorganizacija dėl per mažų patalpų, ar direktorių kadencijų pabaigos.

4.3.3. Infrastruktūra

Analizuojant tyrimo dalyvių pateiktą informaciją pastebėtinas patalpų netolygumo klausimas. Įstaigų turimas patalpas ir infrastruktūra galima matyti (Priedas Nr. 7). Dalis įstaigų veiklą vykdo cokolinio buto patalpose, šaltinių teigimu taip buvo, nes laikais (kai jie buvo įsteigti) buvo tiesiog suteikiama butai, kurie per laiką transformavosi į iš dalies tenkinančias poreikį patalpas. Pastebėtina, jog penkios iš vienuolikos įstaigų veikia cokolinio buto patalpose, trys iš vienuolikos turi savo

atskirus patalpas, pastatus, kurie pritaikyti poreikiui. Didžioji dalis įstaigų mato poreikį plėstis ir norėtų gauti iš Vilniaus miesto savivaldybės panaudos tikslais papildomų patalpų, nes daugiau nei pusė įstaigų vykdo veiklą papildomai mokyklose ar kitose erdvėse, kur patalpos šiek tiek atnaujintos. Pastebėtina bloga praktika tik šešios ir vienuolikos įstaigų turi galiojanti higienos pasą, o penkios neturi dėl savo patalpų specifikos ar neatitikimų šiuo metu keliamiems reikalavimams pvz. Vienas sanitarinis mazgas, per mažos klasės ar kitose erdvės. Dalis organizacijų pasitenkina ypatingai mažomis patalpomis, kuriose sunkiai įsivaizduojamas veiklų kokybiškumas – 46 kv. m. patalpose, kurios išskirstytos į keturias erdves yra vedami neformalaus švietimo užsiėmimai, nors pagal higienos normas ir reikalavimus vienam vaikui turi tekti 5 kv. m., tokiose patalpose būna per 20 vaikų.

4.3.4. Veiklos sritys, rezultatai

Interviu metu įstaigų direktoriai (ar) administracijos atstovai taip pat pasidalino savo pasiekimais veiklos srityse, bei informavo apie veiklas, kurias vykdo. Veiklos sritis galite pamatyti (Priedas Nr. 8). Pastebėtina, jog pagrindinė įstaigų funkcija yra neformalusis švietimas, būrelinės veiklos vaikams ir jaunimui. Vis dėlto matomas ypatingai mažo amžiaus vaikų ugdymas, kai kuriose įstaigose lankosi net nuo 3 m., nors Jaunimo skyriaus ir jaunimo politikos tiesioginis klientas yra nuo 14 m. Pasak tyrimo dalyvių, nuo 2020 m. iki 2021 m. Jaunimo skyriaus vedėjos pavedimu kiekviena įstaiga turėjo numatyti galimybę arba atidaryti atvirą jaunimo erdvę, taip pritraukiant jaunos žmones. Septynios iš vienuolikos įstaigų tokią erdvę turi, bet interviu metu buvo pastebėta, jog iš tų septynių atvirų jaunimo erdvių tik pusė jų veikia „ne ant popieriaus“. Vienas įstaigos direktorius minėjo, jog „..... gaila laikyti vieną didelę ir gražią erdvę jaunimui, geriau joje vyks parodos, nes nežinau ar čia tas jaunimas ateis.“. Taip pat įstaigų vadovai minėjo, jog sudėtinga taip greitai į tokio tipo įstaigą integruoti paslaugą apie kurią nieko nežino. Interviu metu buvo pastebėtas kvalifikacijos trūkumas pas įstaigų vadovus jaunimo politikos klausimais. Svarbu pastebėti, jog įstaigos vykdo ir papildomas funkcijas tokias kaip suaugusiųjų švietimas, vaikų dienos centro paslaugos ir kt., nors tai nėra numatyta jų veiklos funkcijose.

4.3.5. Žmogiškieji ištekliai

Kiekvienai įstaigai yra skiriama Vilniaus miesto savivaldybės dotacija darbo užmokesčiui ir darbuotojų išlaikymui. Kiekvienos įstaigos etatų ir pedagoginių pareigybių skaičių galite matyti (Priedas Nr. 9). Interviu metu buvo pastebėta, jog dalyje įstaigų tokių kaip: „Jaunystė“, „Lakštingala“ ir „Kregždutė“ etatų skaičius yra itin mažas ir didžiąją jų dalį sudaro pedagoginės pareigybės (būrelių vedėjai) ir įstaigos direktorius su sekretore. Interviu metu vienas direktorius minėjo, jog atlieka ir

valytojo funkciją ir sekretoriaus, nes jo klubas yra per mažas, kad galėtų gauti papildomai etatų šioms funkcijoms. Pastebėtina, jog kai kuriuose klubuose dirba tik 3 – 4 žmonės. Pabrėžtina, jog itin mažas kolektyvas, kuris orientuotas į neformaliojo švietimo veiklas, negali integruoti jaunimo politikos arba integracija gali būti nekokybiška dėl darbuotojų ir etatų trūkumo.

4.3.6. Biudžetas

Interviu metu su įstaigų direktoriais (ar) administracijos atstovais buvo surinkta informacija apie biudžetus ir skiriamus asignavimus. Interviu pagrindu sudaryta lentelė (Priedas Nr. 10), kurioje atsispindi įstaigų gaunami asignavimai iš Vilniaus miesto savivaldybės bei išlaidos. Atsižvelgiant į lentelėje pateiktus duomenis, galima pastebėti, jog vyrauja didelis skirtumas tarp įstaigų finansavimo. Mažiausia tenkanti dotacija vienai įstaigai yra apie 68 000 Eur, kai didžiausia net šešiais kartais didesnė apie 420 000 Eur. Iš viso 2022 m. duomenimis 10 įstaigų išlaikymas Vilniaus miesto savivaldybei, kainuoja per 2 milijonus eurų. Atsižvelgiant į sudarytą lentelę (Priedas Nr. 11) galima pastebėti, jog darbo su jaunimu formų ir nevyriausybinių organizacijų finansavimas tris, tam tikrais metais net keturis kartus mažesnis nei įstaigų išlaikymas. Ypatingai svarbu skirstant finansavimą/ dotacijas ieškoti galimybių mažinti ribą tarp skirtingų priemonių ir formų.

4.4. Neformaliojo vaikų švietimo krepšelio ir Jaunimo skyriaus kuruojamų įstaigų finansavimas

Toliau tyrime yra analizuojamos 10 įstaigų, kurios yra finansuojamos iš savivaldybės biudžeto lėšų ir iš esmės generuoja labai mažą dalį arba iš viso negeneruoja pajamų, tad iš tolimesnės analizės yra išbraukiamas Sostinės vaikų ir jaunimo centras. Iš tyrimo dalyvių pateiktos medžiagos žinome, jog 10 Vilniaus vaikų ir jaunimo klubų įtraukia apie 3000 vaikų, tarp kurių itin maža dalis jaunų žmonių. Metinis šių organizacijų veiklos rodiklis, išreiškiant tai per įtraukiamus vaikus yra – 36 000. Atsižvelgiant į sudarytą lentelę (Priedas Nr. 10) galima teigti, jog paprasčiausiai apskaičiuojant vieno vaiko kaina Savivaldybės biudžetui per metus, skaičiuojant 2022 m. įtrauktų vaikų skaičių yra:

- 1) $1\,776\,700 \text{ Eur} / 36\,000 \text{ vaikų} = 49,35 \text{ Eur}$ (2020 metais);
- 2) $1\,994\,200 \text{ Eur} / 36\,000 \text{ vaikų} = 55,39 \text{ Eur}$ (2021 metais);
- 3) $2\,262\,800 \text{ Eur} / 36\,000 \text{ vaikų} = 62,86 \text{ Eur}$ (2022 metais).

Palyginti su neformaliojo vaikų švietimu ir duomenis, kurie yra pateikti lentelėje numeris 1:

- 1) $2\,380\,560 \text{ Eur} / 158\,704 \text{ vaikų} = 15 \text{ Eur}$ (2020 metais);
- 2) $3\,198\,720 \text{ Eur} / 212\,588 \text{ vaikų} = 15,05 \text{ Eur}$ (2021 metais);
- 3) $4\,708\,490 \text{ Eur} / 238\,265 \text{ vaikų} = 19,76 \text{ Eur}$ (2022 metais).

Neformaliojo vaikų švietimo krepšelio sistema kompensuoja tam tikrą mokestinę naštą tėvams, suteikdami jiems 15 Eur (nuo 2022 m. kovo 1 d.) 20 Eur krepšelių. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos asignavimais išlaikomos įstaigos įtraukia daugiau nei 5 kartus mažiau vaikų, o jo vieno kaina yra 3 kartus didesnė nei neformalaus vaikų švietimo programose dalyvaujančio vaiko. Taip pat iš analizės svarbu pastebėti, jog Jaunimo skyriaus kuruojamų įstaigų didžiausią dalį, net 90 proc., o 2022 metais 95 proc. sudaro darbo užmokesčio išlaidos.

5 skyrius. IŠVADOS.

Šiame darbe vykdytos lietuvių ir užsienio autorių mokslinės literatūros, jaunimo politika formuojančių ir kitų teisės aktų bei dokumentų, jaunimo politikos subjektų analizės metu buvo įgyvendinti iškelti tyrimo uždaviniai

1 išvada. Jaunimo politikos koordinavimas savivaldoje turi būti paskirstytas tolygiai, siekiant kokybiškų ir efektyvių rezultatų.

Nagrinėjant užsienio ir lietuvių mokslininkų knygas, straipsnius ar tyrimo ataskaitas buvo pastebėta, jog jaunimo politika yra itin plataus spektro: amžiaus grupė, socialiniai skirtumai, poreikiai, netolygumai ir kita. Taip pat analizuojant Tompkins (2005) teiginius pastebėta, jog kompleksiška organizacija/ struktūra negali kokybiškai būti valdoma vieno žmogaus. Vilniaus mieste šiuo metu už jaunimo politikos valdymą, koordinavimą ir rezultatus yra atsakingas vienas žmogus. Taip pat jaunimo politikai Vilniaus mieste nėra pritaikoma naujosios viešosios vadybos metodas (viešųjų paslaugų organizacijų valdymo metodas), kurio pagalba būtų galima paskirstyti krūvį ir perduoti tam tikrą (savivaldos) paslaugų vykdymą ir koordinavimą nevyriausybiniam sektoriui ir privačiam.

2 išvada. Atvirojo darbo su jaunimu formoje taikoma norma, jog kiekybė svarbiau nei kokybė.

Analizuojant jaunimo politikos darbo su jaunimu formą – atviras darbas su jaunimu buvo pastebėta, jog nuo 2020 metų pradėtas intensyvus atvirų jaunimo erdvių identifikavimas Vilniaus mieste. Vis dėlto šis procesas buvo neištirtas ir nepagrįstas. Šiuo metu veikiančios atviros jaunimo erdvės didžiojoje dalyje biudžetinių įstaigų, kurios yra kuruojamos Jaunimo skyriaus neturi kvalifikacijos ir kompetencijų vystyti šią darbo formą. Atviros jaunimo erdvės kokybinio tyrimo duomenimis, buvo atidarytos dėl rekomendacijų įgyvendinimo. Taip pat pastebima, jog nuo 2020 m. iki 2022 m. atvirai darbo su jaunimu formai buvo skirtas finansavimas pagal priemonių eilutę, bet ji gavo tik skyriaus kuruojamos įstaigos, nevyriausybines įstaigas, kurios vykdo šią darbo formą finansavimo negavo. Taip pat pastebima, jog pavaldžių įstaigų atvirų jaunimo erdvių darbuotojam

trūksta finansinio ir projekcinio raštingumo kompetencijų, dėl to erdvės negauna papildomo finansavimo iš Jaunimo reikalų agentūros organizuojama konkurso.

3 išvada. Nepakankamas dėmesys ir finansavimas darbo su jaunimu gatvėje formai.

Vilniaus mieste esant dideliame skaičiui mikrorajonų turi būti užtikrintas darbo su jaunimu gatvėje komandų skaičius. Ši darbo forma palyginti su kitomis yra pakankamai mažai integruota, nors poreikis tam yra. Jaunimo politikoje svarbios alternatyvios formos, kurios padėtų patenkinti esamą darbo su jaunimu poreikį. Analizuojant projekcinio finansavimo konkursu rezultatus ir jaunimo politikos ataskaitas pastebima, nors finansavimas ir auga, bet šis neatliepia poreikio, nes forma įgyvendinama tik 5 mikrorajonuose.

4 išvada. Savanoriška veikla Vilniaus mieste fiksuojama iš dalies, o taip pat Jaunimo savanoriškos tarnyboje veikiančios priimančios organizacijos neatliepia savo potencialo.

Analizuojant su savanoriška veikla susijusius dokumentus buvo pastebėta, jog Vilniaus mieste yra fiksuojama tik Jaunimo savanoriškos tarnybos programos kiekybiniai ir kokybiniai rezultatai. Nors Vilniaus mieste savanorystę įgyvendina platus laukas veikėjų. Svarbu, jog jauni žmonės matytų prasmę savanorystėje ne tik dėl to, kad gaus apčiuopiama naudą, bet taip pat prisidės prie visuomenės gėrio. Pastebėtina, jog nefiksuojant savanoriškos veiklos rezultatų Vilniaus mieste, savanorystė gali tapti nuvertinama. Jaunimo savanoriškos tarnybos programoje dalyvaujančios priimančios organizacijos stokoja aktyvumo, nes neįtraukia nei vieno savanorio.

5 išvada. Neaiškus nevyriausybinių jaunimo organizacijų skaičius, finansavimas ir jų vaidmuo.

Analizuojant nevyriausybinių organizacijų vaidmenį, veiklą ir poreikius Vilniaus mieste, buvo pastebėta, jog ši sritis Vilniaus mieste irgi nėra kokybiškai apskaitoma, to pasekoje jauni žmonės negauna visos jiems reikiamos informacijos, nevyriausybinės organizacijos nėra įtraukiamos į dialogą su savivaldybe. Taip pat nėra žinomas aiškus nevyriausybinių organizacijų skaičius Vilniaus mieste. Taip pat remiantis Jaunimo skyriaus organizuotais projekciniais konkursais šiam sektoriui pastebima, jog finansavimo krepšelis yra per mažas, lyginant su dabartiniu žinomu organizacijų skaičiumi. Taip pat pastebima, jog nuo 2020 m. iki 2022 m. visada yra išnaudojamas visas finansavimo priemonei numatytas krepšelis, o tada ieškomas papildomas finansavimas, kad būtų atlieptas poreikis.

6 išvada. Jaunimo informavimas ir konsultavimas nėra pasiekiamas kiekvienam jaunam žmogui Vilniaus mieste.

Nagrinėjant su jaunimo informavimu ir konsultavimu susijusią medžiagą pastebima, jog per du metus taškų skaičius Vilniaus mieste nekito, o tai leidžia suponuoti į tai, jog nutolusiuose Vilniaus rajonuose jaunas žmogus ne visada gali rasti jam aktualią informaciją.

7 išvada. Jaunimo skyriaus kuriojamos įstaigos neatliepia jaunimo politikos lauko bei darbo su jaunimu sistemos Vilniaus mieste.

Igyvendinus kokybinį tyrimą, išanalizavus viešai prieinamą ir vidinę sistemine informaciją pastebima, jog Jaunimo skyriaus didžioji dalis kuriojamų įstaigų veikia tik neformaliojo švietimo srityje, o skiriami asignavimai sudaro beveik 2 000 000 Eur, kuriais yra išlaikomos senos patalpos ir didelis kiekis darbuotojų. To pasekoje darbo su jaunimu sistema praranda didelę dalį finansavimo, kuris galėtų būti nukreiptas tiesiogiai į aktualią amžiaus grupę – jauną žmogų. Taip pat pastebėta, jog vieno dalyvio kaina, lyginti su neformalaus vaikų švietimo programos dalyvių yra tris kartus didesnė, o įtraukiamas dalyvių skaičius 5 kartus mažesnis. Pastebėtina ir tai, kad dalis įstaigų veikia jau beveik 50 metų, o veikla pakitus tik dėl istorinių momentų. Taip pat įstaigose aptarnaujami, didžiąją dalimi, mažo amžiaus vaikai. Taip pat analizuojant veiklos adresus, beveik pusė centrų adresų yra išsidėstę Lazdynų mikrorajone.

6 skyrius. REKOMENDACIJOS.

Atliepant šiame darbe pateiktas išvadas, teikiamos suformuotos rekomendacijos:

1 rekomendacija. Užtikrinant tolygų funkcijų paskirstymą įgyvendinant jaunimo politiką, siūlytina sudaryti paslaugų sąrašą ir organizuoti procedūras dėl tam tikrų (savivaldos) teikiamų paslaugų perdavimo administruoti nevyriausybiniam sektoriui ar privačiam sektoriui, taip išvengiant paslaugų valdymo vienosė rankose ir sukuriant papildomą vertę optimizuojant jaunimo politikos paslaugų tinklą.

2 rekomendacija. Organizuoti atskirą finansavimo konkursą, kurio pagrindu būtų finansuojamos ne tik kuriojamos įstaigos, bet nevyriausybines įstaigos įgyvendinančios atviro darbo su jaunimu formą. Taip pat organizuoti ir siųsti kvalifikuotus darbuotojus, kurie dirba kuriojamose įstaigose, taip atliepant trūkstamas kompetencijas šioje darbo srityje. Nuodugniai iširti naujai identifikuotų atvirų jaunimo erdvių poreikį, nes pastebimas kiekybinis, o ne kokybinis rezultatas Vilniaus mieste.

3 rekomendacija. Užtikrinant jau esamų organizacijų žmogiškuosius išteklius, kurie vykdo veiklą kokybiškai integruoti mobilus darbo su jaunimu formą. Šios darbo formos unikalumas, gali būti pritaikomas ne tik mažuose miestuose su rajonais, bet taip pat ir didžiuosiuose miestuose su daug mikrorajonų. Taip pat didinti darbo su jaunimu gatvėje priemonės finansavimą, jog organizacijos galėtų toliau plėsti savo veiklą. Skatinti Vilniaus miesto savivaldybę kuriant viešąsias erdves atsižvelgti į vaikų ir jaunimo poreikius, kad erdvės būtų pritaikomos įvairaus amžiaus žmonėms ir neišskirtu tam tikros socialinės ar amžiaus grupės.

4 rekomendacija. Sukurti alternatyvią programą, kurioje būtų galima fiksuoti savanorystę ir jos teikiamą naudą. Vienas iš pavyzdžių integruojamas tarptautinėje praktikoje – skaitmeniniai kompetencijų ženkliai, kurie ir apskaitys savanorystę ir suteiks jaunam žmogui motyvacijos renkant ženklus. Atliepant stokojamą priimančiųjų organizacijų vaidmenį jaunimo savanoriškos tarnybos modelį, skatinama organizuoti periodinius susitikimus su priimančiomis organizacijomis, suteikiant šioms informaciją apie jaunus žmones, kurie ieško savanorystės galimybių, taip pat taikyti „peer to peer“ metodiką, jog aktyvios organizacijos dalintųsi praktika ir patarimais su neaktyviomis organizacijomis.

5 rekomendacija. Ieškoti būdų identifikuoti visas Vilniaus mieste esančias jaunimo organizacijas, pasitelkiant valstybines institucijas tokias kaip Registrų centras. Šie nuo 2020 metų yra integravę nevyriausybinės organizacijos žymą, tad jos pagrindu būtų galima atnaujinti sąrašą. Taip pat formuojant biudžetą jaunimo nevyriausybių organizacijų projektiniam finansavimui ištirti reikalingą poreikį ir vengti pastaruosius 3 metus taikomą praktiką, kai finansavimas yra skiriamas iš kitų priemonės eilučių.

6 rekomendacija. Plėsti Vilniaus jaunimo informavimo ir konsultavimų taškų skaičių atidarant juos jaunimui patraukliose neformaliose susibūrimų vietose.

7 rekomendacija. Atlikti didelės apimties, giluminį tyrimą, įvertinant ar Vilniaus vaikų jaunimo klubų koncepcija atitinka vykdomos švietimo politikos poreikį. Pradėti tinklo modernizaciją, nes šios veikla koreliuoja su neformalaus vaikų švietimo programos tikslais ir uždaviniais, dėl to Vilniaus miesto savivaldybė finansuoja neformalų švietimą dvigubai: vienas kokybiškas ir įtraukiantis, o kitas neefektyvus ir istoriškai pasenęs. Į Jaunimo skyriaus įstaigas kokybiškai integruoti darbo su jaunimu metodikas, arba įstaigas reorganizuoti į neformalaus ugdymo centrus, kurie atlieptų darbo šių dienų darbo su jaunimu poreikį, bei ugdytų šiuo metu reikalingas neformalias kompetencijas (šiai rekomendacijai privalomas nuodugnus tyrimas). Skatinti Jaunimo skyriaus kuruojamų įstaigų vadovus ir darbuotojus kelti jaunimo politikos lauke reikalingas kompetencijas, nes Jaunimo skyriaus viena iš pagrindinių funkcijų įgyvendinti ir koordinuoti jaunimo politiką Vilniaus mieste. Įvertinti reorganizacijų naudą ateityje, nes nuo 2020 m. atliktų reorganizacijų ir sujungtų padalinių rezultatas nėra aiškus, kaštai nesumažėjo, o išaugo. Siūlytina centralizuoti tinklą, kuriant vieną identitetą, kokybės standartą ir sistemą.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Jonathan R. Tompkins. 2005. „Organization Theory and Public Management. University of Montana. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 15 d.]. Prieiga per internetą: <http://ndl.ethernet.edu.et/bitstream/123456789/29662/1/74.Jonathan%20R.%20Tompkins.pdf>;
2. V. Žydžiūnaitė, S. Sabaliauskas. 2017. „Kokybiniai tyrimai. Principai ir metodai“. Vilnius. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 15 d.]. Prieiga per internetą: https://www.academia.edu/31606247/KOKYBINIAI_TYRIMAI_PRINCIPAI_IR_METODAI_Qualitative_Research_Principles_and_Methods ;
3. Finn Yrjar Denstad. 2009. Europos taryba. „Youth policy manual. How to develop a national youth strategy“. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 17 d.]. Prieiga per internetą: https://youthworker.by/images/library/YP_Manual.pdf;
4. A. Walther, G. M. Hejl, T. B. Jensen, A. Hayes. 2002. Youth Transitions, Youth Policy and Participation. Research Project YOYO. Report. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 18 d.]. Prieiga per internetą: <https://www.iris-egris.de/yoyo/pdf/stateoftheheart.pdf>;
5. J. Batsleer, B. Davies. 2010. „What is Youth Work?“. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 18 d.]. Prieiga per internetą: <https://www.perlego.com/book/861674/what-is-youth-work-pdf>;
6. Laimutė Žalimienė. 2006. „Socialinių paslaugų vadyba: balansavimas tarp socialinio teisingumo ir ekonominio racionalumo“. Vilniaus universitetas. Socialinių tyrimų institutas. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 23 d.]. Prieiga per internetą: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2006~1367157512132/J.04~2006~1367157512132.pdf>;
7. J. Ord, D. Ritchie. 2016. Journal of Youth Studies. „The experience of open access youth work: the voice of young people“. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 25 d.]. Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/306389793_The_experience_of_open_access_youth_work_the_voice_of_young_people;
8. D. Crimmens, F. Factor, T. Jeffs, J. Pitts, C. Pugh, J. Spence, P. Turner. 2004. „Reaching socially excluded young people“. „A national study of street-based youth work“. Durham University. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 25 d.]. Prieiga per internetą: <https://dro.dur.ac.uk/6409/1/6409.pdf>;
9. John Wilson. 2000. „Annual review of Sociology“, „Volunteering“. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 25 d.]. Prieiga per internetą: <https://www.jstor.org/stable/223443>;

10. N. Banks, D. Hulme. 2012. The role of NGO's and civil society in development and poverty reduction. The University of Manchester. Brooks world poverty institute. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 1 d.]. Prieiga per internetą: <https://hummedia.manchester.ac.uk/institutes/gdi/publications/workingpapers/bwpi/bwpi-wp-17112.pdf>;
11. A. Stasiukynas, A., Bileišis, M., Jociūtė, A., Stankevič, B., Urbanovič, J. 2014. Jaunimo nevyriausybių organizacijų kuriama socialinė vertė: tyrimo ataskaita. Vilnius: Lietuvos jaunimoorganizacijų taryba. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 1 d.]. Prieiga per internetą: <https://repository.mruni.eu/handle/007/14661>;
12. A. Šukvietienė. 2018. Nevyriausybių organizacijų įgalinimo dalyvauti sprendimų priėmimo modeliavimas Lietuvos savivaldybėse. Daktaro disertacija. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 1 d.]. Prieiga per internetą: <https://repository.mruni.eu/handle/007/15463?show=full>;
13. Colin Latchmen. 2018. „Open and distance non – formal education in developing countries“. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 1 d.]. Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/322796545_Open_and_Distance_Non-formal_Education_in_Developing_Countries;
14. A. Rauckienė, E. Brazauskienė, E. Barzdžiukienė. 2005. „Mokymasis visą gyvenimą ir karjeros raida žinių visuomenėje“. „Neformaliojo ugdymo organizavimas Lietuvoje: teorinės ir prakseologinės dimensijos“. Klaipėdos universitetas. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 1 d.]. Prieiga per internetą: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2005~1367152269285/J.04~2005~1367152269285.pdf>;
15. G. Jones. 1980. „Youth“. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 3 d.]. Prieiga per internetą: https://books.google.lt/books?hl=lt&lr=&id=MQmN11ZIJy8C&oi=fnd&pg=PP6&dq=Youth+%&ots=WpR5POh4aQ&sig=RK3wYBiqrd--6PpNT1petLReg40&redir_esc=y#v=onepage&q=global&f=false;
16. S. Bradford, F. Cullen. 2014. „International Journal of Adolescence and Youth“. „Youth policy in austerity Europe“. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 3 d.]. Prieiga per internetą: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02673843.2013.874104>;
17. B. Davies. 2013. „Youth and policy“. „Youth work in a changing policy landscape: the view from England“. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 3 d.]. Prieiga per internetą: <https://www.youthandpolicy.org/wp-content/uploads/2017/06/bernard-davies-youth-work-in-a-changing-policy-landscape.pdf>;
18. J. Roche, S. Tucker, R. Thomson, R. Flynn. 2004. „Youth in society“. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 3 d.]. Prieiga per internetą:

- https://books.google.lt/books?hl=lt&lr=&id=AtcQDQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Youth+policy&ots=r7tfz3WVJm&sig=eAdIOwJFyXcATwi_6-2iV3s2xww&redir_esc=y#v=onepage&q=Youth%20policy&f=false;
19. H. Wiliamson. 1997. „Youth and Policy– Contexts and Consequences“. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 5 d.]. Prieiga per internetą: https://books.google.lt/books?hl=lt&lr=&id=CJ6RDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT7&dq=Youth+policy&ots=7wun5pti4P&sig=pERwAEf41NORfAAuY2TEzvWUoVQ&redir_esc=y#v=onepage&q=Youth%20policy&f=false;
20. H. Wiliamson. 2002. „Supporting young people in Europe: principles, policy and practice“. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 5 d.]. Prieiga per internetą: <https://rm.coe.int/1680702418>;
21. J. Spence, J. Wood. 2011. „Youth and policy“. „Youth work and research“. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 5 d.]. Prieiga per internetą: <https://www.youthandpolicy.org/wp-content/uploads/2017/06/youthandpolicy107-1.pdf>;
22. T. Jeffs, M. K. Smith. 2010. „Youth work practice“. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 5 d.]. Prieiga per internetą: https://books.google.lt/books?hl=lt&lr=&id=AyNIEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR9&dq=Youth+work&ots=wydU0J6TrS&sig=tvq3XpfNwfulT97ruX1D21-oXWg&redir_esc=y#v=onepage&q=Youth%20work&f=false;
23. T. Jeffs, M. K. Smith. 2008. „Individualisation and youth work“. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 5 d.]. Prieiga per internetą: <https://dro.dur.ac.uk/4014/1/4014.pdf>;
24. F. Coussée. 2008. „A century of youth work policy“. Academia Press. Gent. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 9 d.]. Prieiga per internetą: https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261821/youthwork_prof.pdf/4f38f63f-427f-4215-8649-0a38f025e316;
25. G. Verschelden, F. Coussée. 2009. „The history of youth work in Europe“. „Relevance for youth policy today“. Council of Europe Publishing. Strasbourg. [žiūrėta 2022 m. gruodžio 9 d.]. Prieiga per internetą: https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261623/History_of_youth_work.pdf/b97318a2-2d74-4ea5-b94c-40c726d7d47d;
26. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas. 1994. Valstybės žinios, 1994-07-20, Nr. 55-1049;
27. Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas. 2003. Valstybės žinios, 2003-12-18, Nr. 119-5406;
28. Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymas. 2011. Valstybės žinios, 2011-07-13, Nr. 86-4142;

29. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija. 2022. Įsakymas „Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2022 metų veiksmų plano patvirtinimo“. TAR, 2022-01-27, NR. 1303;
30. Jaunimo reikalų agentūra. 2022. Jaunimo politika savivaldybėse. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 14 d.]. Prieiga per internetą: <https://jra.lt/dirbantiems/suzinok-daugiau/jaunimo-politika/jaunimo-politika-savivaldybese>;
31. Jaunimo reikalų agentūra. 2022. Darbas su jaunimu. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 14 d.]. Prieiga per internetą: <https://jra.lt/dirbantiems/suzinok-daugiau/darbo-su-jaunimu-formos>;
32. Jaunimo reikalų agentūra. 2022. Atvirasis darbas su jaunimu. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 14 d.]. Prieiga per internetą: <https://jra.lt/dirbantiems/suzinok-daugiau/darbo-su-jaunimu-formos/atvirasis-darbas-su-jaunimu>;
33. Jaunimo reikalų agentūra. 2022. Darbas su jaunimu gatvėje. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 14 d.]. Prieiga per internetą: <https://jra.lt/dirbantiems/suzinok-daugiau/darbo-su-jaunimu-formos/darbas-su-jaunimu-gatveje>;
34. Jaunimo reikalų agentūra. 2022. Jaunimo informavimas ir konsultavimas. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 14 d.]. Prieiga per internetą: <https://jra.lt/dirbantiems/suzinok-daugiau/darbo-su-jaunimu-formos/jaunimo-informavimas-ir-konsultavimas>;
35. Jaunimo reikalų agentūra. 2022. Mobilusis darbas su jaunimu. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 16 d.]. Prieiga per internetą: <https://jra.lt/dirbantiems/suzinok-daugiau/darbo-su-jaunimu-formos/mobilusis-darbas-su-jaunimu>;
36. Jaunimo reikalų agentūra. 2022. Praktinių įgūdžių ugdymas. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 16 d.]. Prieiga per internetą: <https://jra.lt/dirbantiems/suzinok-daugiau/darbo-su-jaunimu-formos/praktiniu-igudziu-ugdymas>;
37. Jaunimo reikalų agentūra. 2022. Darbo su jaunimu metodai. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 16 d.]. Prieiga per internetą: <https://jra.lt/dirbantiems/suzinok-daugiau/darbo-su-jaunimu-formos/darbo-su-jaunimu-metodai>;
38. Jaunimo reikalų agentūra. 2022. Jaunimo politika. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 20 d.]. Prieiga per internetą: <https://jra.lt/dirbantiems/suzinok-daugiau/jaunimo-politika>;
39. Vilniaus miesto savivaldybė. 2022. Jaunimas. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 20 d.]. Prieiga per internetą: <https://vilnius.lt/lt/savivaldybe/jaunimas/>;
40. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija. 2022. Jaunimo politika. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 20 d.]. Prieiga per internetą: <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/jaunimo-politika?lang=lt>;
41. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija. 2006. Įsakymas „Dėl socialinių paslaugų katalogo patvirtinimo“. Valstybės žinios, 2006-04-20, Nr. 43-1570;

42. Vilniaus miesto savivaldybė. 2021. Sprendimas „Dėl šeimos ir vaiko gerovės plėtros 2021–2025 metų veiksmų plano tvirtinimo“. 2021 m. birželio 23 d. Nr. 1-1009;
43. Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo pakeitimo įstatymas. 2010. Valstybės žinios, 2010-02-04, Nr. 15-699;
44. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. 1991. Lietuvos aidas, 1991-08-06, Nr. 153-0;
45. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija. 2022. Įsakymas „Dėl neformaliojo vaikų švietimo programų finansavimo ir administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. TAR, 2022-01-10, Nr. 281;
46. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija. 2018. Įsakymas „Dėl jaunimo savanoriškos tarnybos organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. TAR, 2018-06-26, Nr. 10472.;
47. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija. 2022. Neformalusis vaikų švietimas. [žiūrėta 2022 m. lapkričio 27 d.]. Prieiga per internetą: <https://smsm.lrv.lt/web/lt/smm-svietimas/svietimas-neformalusis?lang=lt;>

PRIEDŲ SĄRAŠAS

PRIEDAS NR. 1

ANALIZUOTI TEISĖS AKTAI (SĄRAŠAS)

Teisės akto pavadinimas	Metai (galiojanti suvestinė redakcija)
Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas	2019-01-01 (Įstatymo 6 straipsnio 2 dalis įsigaliojo 2018-06-12)
Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas	2023-01-01 – 2023-08-31
Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas	2023-01-01 – 2023-03-31
Lietuvos respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras. Įsakymas „Dėl socialinių paslaugų katalogo patvirtinimo“	2023-01-01
Lietuvos respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras. Įsakymas „Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2022 metų veiksmų plano patvirtinimo“	2022-07-29
Vilniaus miesto savivaldybės Taryba. Šeimos ir vaiko gerovės plėtros 2021–2025 metų veiksmų planas.	2021 m.
Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo pakeitimo įstatymas	Įsigaliojo 2010-04-01 (1 straipsnyje nauja redakcija išdėstyto Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 4 straipsnio 5 ir 6 dalys įsigaliojo 2010-02-04)
Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Įsakymas „Dėl neformaliojo vaikų švietimo programų finansavimo ir administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“	2023-01-01
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras. Įsakymas „Dėl jaunimo savanoriškos tarnybos organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“	2021-03-11

Lietuvos respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministras. Įsakymas „Dėl bendrųjų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų aprašo patvirtinimo“	Įsigaliojo 2022-01-05
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras. Įsakymas „Dėl darbo su jaunimu gatvėje tvarkos aprašo, mobiliojo darbo su jaunimu tvarkos aprašo, atvirojo darbo su jaunimu tvarkos aprašo patvirtinimo“	2022-07-22
Vilniaus miesto jaunimo politikos įgyvendinimo ataskaitos 2020 m., 2021 m. 2022 m. (I, II ir III ketv.)	2020 m.; 2021 m.; 2022 m.

Šaltinis: sudaryta tyrimo autoriaus.

PRIEDAS NR. 2
INTERVIU KLAUSIMAI

1. Kokiais metais buvo įkurtas Jūsų vadovaujamas klubas/ centras? Dėl kokios priežasties įkurtas? Galbūt žinote ir galite papasakoti Jūsų klubo/ centro įkūrimo istoriją?
2. Prašau pasidalinkite informacija apie Jūsų įstaigos reorganizaciją? Ar tokia buvo? Galbūt buvo planuota reorganizuoti, bet reorganizacija buvo neatlikta?
3. Prašau pasidalinkite informacija apie Jūsų įstaigos turimą infrastruktūrą/ patalpas ir kitus svarbius objektus ar erdves?
4. Kaip manote ar Jūsų patalpos atitinka visus keliamus reikalavimus numatomus Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, pvz. tokius kaip higienos pasas ir kt.?
5. Ar matote papildomą poreikį infrastruktūrai (patalpoms, erdvėms ir kt.)? Galbūt jos pakanka?
6. Prašau papasakokite apie savo veiklą. Kokia ji, kokias programas ar būrelius organizuojate? Kiek programų/ būrelių turite? Kokio amžiaus vaikai/ jaunimas pas Jus ugdomi?
7. Galbūt norite pasidalinti gerosiomis praktikomis arba įstaigos veiklos rezultatais, kurie būtų naudingi tyrimui?
8. Pasidalinkite savo nuomone apie poreikį plėsti savo veiklas, organizuoti daugiau būrelių/ veiklų Vilniečiams ir jų vaikams/ jaunimui?
9. Kiek Jūsų įstaigoje dirba darbuotojų? Kiek Jūsų įstaigai skirta etatų? Kaip manote ar pakanka pedagogų ir/ ar jaunimo darbuotojų?
10. Ką manote apie Jūsų įstaigos turimus žmogiškuosius išteklius, jų pakanka?
11. Koks Jūsų įstaigos metinis biudžetas, jo pasiskirstymas pagal straipsnius? Ar jis pakankamas?
12. Galbūt turite ir norite papildomai pasidalinti informacija, kas galėtų būti aktualu šio tyrimo temoje?

PRIEDAS NR. 3
NEFORMALIAUS VAIKŲ ŠVIETIMO KREPŠELIŲ GAVUSIŲ VAIKŲ SKAIČIUS IR
PINIGŲ PANAUDOJIMO SUVESTINĖ.

2018 m.	Sausis	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis	Lapkritis	Gruodis	Iš viso
NVŠ finansavimą gausiančių vaikų skaičius	16 879	16 936	16 742	16 567	16 300	Nevykdyta	Nevykdyta	Nevykdyta	Nevykdyta	16 671	17 781	18 429	136 305
Išleista (Eur)	253 185	254 040	251 130	248 505	244 500	-	-	-	-	250 065	266 715	276 435	2 044 575
2019 m.	Sausis	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis	Lapkritis	Gruodis	Iš viso
NVŠ finansavimą gausiančių vaikų skaičius	18 336	18 484	18 292	18 119	18 034	Nevykdyta	Nevykdyta	Nevykdyta	Nevykdyta	19 820	20 970	21 187	153 242
Išleista (Eur)	275 040	277 260	274 380	271 785	270 510	-	-	-	-	297 300	314 550	317 805	2 298 630
2020 m.	Sausis	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis	Lapkritis	Gruodis	Iš viso
NVŠ finansavimą gausiančių vaikų skaičius	20 169	20 737	19 561	13 877	13 832	7 595	5 214	2 195	Nevykdyta	20 124	17 801	17 599	158 704
Išleista (Eur)	302 535	311 055	293 415	208 155	207 480	113 925	78 210	32 925	-	301 860	267 015	263 985	2 380 560
2021 m.	Sausis	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis	Lapkritis	Gruodis	Iš viso
NVŠ finansavimą gausiančių vaikų skaičius	17 773	17 929	18 082	18 192	18 183	16 551	11 613	11 281	14 931	22 206	22 802	23 045	212 588
Išleista (Eur)	266 595	268 935	271 230	272 880	272 745	248 265	174 195	169 215	224 220	336 330	345 270	348 840	3 198 720
2022 m.	Sausis	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis	Lapkritis	Gruodis	Iš viso
NVŠ finansavimą gausiančių vaikų skaičius	23 705	23 853	24 041	23 891	23 815	21 377	Nevykdyta	Nevykdyta	21 002	25 021	25 724	25 836	238 265
Išleista (Eur)	359 235	361 335	484 000	481 050	479 510	430 440	-	-	454 180	539 360	555 300	564 080	4 708 490

Šaltinis: sudaryta tyrimo autoriaus, remiantis esamais duomenimis Vilniaus miesto savivaldybės portaluose bei vidinėse sistemose.

PRIEDAS NR. 4
INTERVIU GRAFIKAS

Eil. nr.	Įstaigos pavadinimas	Apsilankymo laikas
1.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Lakštingala"	Spalio 6 d. 13:00 val.
2.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Klevas"	Spalio 6 d. 13:45 val.
3.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Meteoras"	Spalio 6 d. 14:30 val.
4.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Jaunystė"	Spalio 7 d. 14 val.
5.	Vilniaus Antakalnio atviras jaunimo centras	Spalio 7 d. 15:30 val.
6.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Žirmūnai"	Spalio 17 d. 14 val.
7.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Šatrija"	Spalio 17 d. 15:30 val.
8.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Klevas" padalinys	Spalio 18 d. 13 val.
9.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Lakštingala" padalinys	Spalio 18 d. 13:45 val.
10.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Verdenė"	Spalio 18 d. 14:30 val.
11.	Vilniaus moksleivių kūrybos ir mokymo centras	Spalio 19 d. 13:30 val. - 13:45 val.
12.	Sostinės vaikų ir jaunimo centras	Spalio 19 d. 15:30 val.
13.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Kregždutė"	Spalio 21 d. 9:00 val. - 10:30 val.
14.	Vilniaus Naujosios Vilnios moksleivių kūrybos namai	Spalio 21 d. 14:30 val.
15.	Vilniaus atviras jaunimo centras „Mes“	Spalio 21 d. 16 val.
16.	Vilniaus policijos klubas vaikams ir jaunimui	Spalio 24 d. 9:00val.
17.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Meteoras" padalinys	Spalio 24 d. 10:00val.
18.	Vilniaus jaunimo informacijos ir savanorystės centras	Spalio 28 d. 14 val.

Šaltinis: sudaryta tyrimo autoriaus.

PRIEDAS NR. 5
ĮSTAIGŲ VEIKLOS PRADŽIA

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Veiklos pradžia
1.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Lakštingala"	1973 m.
2.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Klevas"	1974 m.
3.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Meteoras"	1975 m.
4.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Jaunystė"	1993 m.
5.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Žirmūnai"	1991 m.
6.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Šatrija"	1991 m.
7.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Verdenė“	1991 m.
8.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Kregždutė"	1972 m.
9.	Sostinės vaikų ir jaunimo centras (buvęs LVJC)	2022 m.
10.	Vilniaus Naujosios Vilnios moksleivių kūrybos namai	1981 m.
11.	Vilniaus moksleivių kūrybos ir mokymo centras	1991 m.

Šaltinis: sudaryta tyrimo autoriaus.

PRIEDAS NR. 6
ĮSTAIGOS, KURIOSE BUVO ATLIKTOS REORGANIZACIJOS

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Prijungtas padalinys
1.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Lakštingala"	Taip
2.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Klevas"	Taip
3.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Meteoras"	Taip
4.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Jaunystė"	Ne.
5.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Žirmūnai"	Ne.
6.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Šatrija"	Ne.
7.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Verdenė“	Ne.
8.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Kregždutė"	Taip.
9.	Sostinės vaikų ir jaunimo centras (buvęs LVJC)	Ne.
10.	Vilniaus Naujosios Vilnios moksleivių kūrybos namai	Ne.
11.	Vilniaus moksleivių kūrybos ir mokymo centras	Ne.

Šaltinis: sudaryta tyrimo autoriaus.

PRIEDAS NR. 7
ĮSTAIGŲ TURIMA INFRASTRUKTŪRA

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Turimos patalpos
1.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Lakštingala"	1) Cokolinio buto patalpos (71 kv.m.) 2) Administracinės paskirties patalpos (250 kv.m.)
2.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Klevas"	1) Cokolinio buto patalpos (72 kv.m.) 2) Cokolinio buto patalpos (65 kv.m.) 3) Administracinės paskirties patalpos(98 kv.m.)
3.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Meteoras"	1) Administracinės paskirties patalpos (168 kv.m.) 2) Administracinės paskirties patalpos (286 kv.m.)
4.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Jaunystė"	Cokolinio buto patalpos (100 kv.m.)
5.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Žirmūnai"	Cokolinio buto patalpos (250 kv.m.)
6.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Šatrija"	Pastatas (517 kv.m.)
7.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Verdenė“	Administracinės paskirties patalpos (618 kv.m.)
8.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Kregždutė"	1) Cokolinio buto patalpos (46 kv.m.) 2) Administracinės paskirties Patalpos (186 kv.m.)
9.	Sostinės vaikų ir jaunimo centras (buvęs LVJC)	Pastatas (11 729 kv.m.)
10.	Vilniaus Naujosios Vilnios moksleivių kūrybos namai	Administracinės paskirties patalpos (496 kv.m.)
11.	Vilniaus moksleivių kūrybos ir mokymo centras	Dvaro pastatas su priestatu (~400 kv.m.)

Šaltinis: sudaryta tyrimo autoriaus.

PRIEDAS NR. 8**ĮSTAIGŲ VYKDOMOS VEIKLOS SRITYS IR REZULTATAI**

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Veiklos sritys ir rezultatai
1.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Lakštingala"	Neformalusis švietimas (15 būrelių) 300 vaikų per mėn. (3 m. – 14 m.)
2.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Klevas"	Neformalusis švietimas; (21 būrelis) Vaikų dienos centras; Atvira jaunimo erdvė. 400 vaikų/ jaunimo per mėn. (5 m. – 29 m.)
3.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Meteoras"	Neformalusis švietimas (37 būreliai) Atvira jaunimo erdvė 650 vaikų/ jaunimo per mėn. (6 m. – 22 m.)
4.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Jaunystė"	Neformalusis švietimas (6 būreliai) Atvira jaunimo erdvė 100 vaikų/ jaunimo per mėn.
5.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Žirmūnai"	Neformalusis švietimas (16 būrelių) 316 vaikų/ jaunimo per mėn.
6.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Šatrija"	Neformalusis švietimas (26 būreliai) Atvira jaunimo erdvė 645 vaikai/ jaunimas per mėn. (6 m. – 29 m.)
7.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Verdenė“	Neformalusis švietimas (21 būrelis) 514 vaikų per mėn. (4 m. – 14 m.)

8.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Kregždutė"	Neformalusis švietimas (15 būrelių) Atvira jaunimo erdvė 360 vaikų/ jaunimo per mėn. (6 m. – 22 m.)
9.	Sostinės vaikų ir jaunimo centras (buvęs Lietuvos vaikų ir jaunimo centras)	Neformalusis švietimas; Suaugusiųjų švietimas (120 būrelių) Atvira jaunimo erdvė ~5500 vaikų/ jaunimo per mėn. Visos amžiaus grupės.
10.	Vilniaus Naujosios Vilnios moksleivių kūrybos namai	Neformalusis švietimas (27 būreliai) Atvira jaunimo erdvė 695 vaikų/ jaunimo per mėn. (6 m. – 18 m.)
11.	Vilniaus moksleivių kūrybos ir mokymo centras	Neformalusis švietimas; Formalųjį švietimą papildantis ugdymas (27 būreliai) 510 vaikų/ jaunimo per mėn. (3 m. – 25 m.)

Šaltinis: sudaryta tyrimo autoriaus.

PRIEDAS NR. 9
ĮSTAIGŲ ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Turimi etatai
1.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Lakštingala"	5,75 etato. 4 pedagoginės pareigybės.
2.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Klevas"	10,5 etato. 5 pedagoginės pareigybės.
3.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Meteoras"	13,5 etato. 7 pedagoginės pareigybės.
4.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Jaunystė"	3 etatai. 2 pedagoginės pareigybės.
5.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Žirmūnai"	10,5 etato. 4 pedagoginės pareigybės.
6.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Šatrija"	17 etatų. 7 pedagoginės pareigybės.
7.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Verdenė“	10 etatų. 5 pedagoginės pareigybės.
8.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas "Kregždutė"	7,22 etato. 4 pedagoginės pareigybės.
9.	Sostinės vaikų ir jaunimo centras (buvęs LVJC)	116 etatų.
10.	Vilniaus Naujosios Vilnios moksleivių kūrybos namai	23 etatai. 17 pedagoginių pareigbių.
11.	Vilniaus moksleivių kūrybos ir mokymo centras	20,5 etatų. 12,5 pedagoginių pareigbių.

Šaltinis: sudaryta tyrimo autoriaus.

PRIEDAS NR. 10

10 KURUOJAMŲ ĮSTAIGŲ 2020 M., 2021 M., 2022 M. SKIRTI ASIGNAVIMAI

2020 METAI				
Išlaidų rūšis	Darbo užmokestis	Komunaliniai mokesčiai	Kitos išlaidos	Viso
Pavadinimas				
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Jaunystė“	58 700 €	1 800 €	1 000 €	61 500 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Šatrija“	239 500 €	7 200 €	18 000 €	264 700 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Verdenė“	151 600 €	5 400 €	5 100 €	162 100 €
Vilniaus Žirmūnai vaikų ir jaunimo klubas	146 900 €	1 800 €	4 900 €	153 600 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Klevas“	85 200 €	3 600 €	25 000 €	113 800 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Lakštingala“	69 400 €	1 400 €	1400 €	72 200 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Meteoras“	120 900 €	2 500 €	25 100 €	148 500 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Kregždutė“	138 400 €	2 800 €	11 800 €	153 000 €
Vilniaus Naujosios Vilnios moksleivių kūrybos namai	279 000 €	4 400 €	38 300 €	321 700 €
Vilniaus moksleivių kūrybos ir mokymo centru	314 400 €	2 400 €	8 800 €	325 600 €
VISO	1 604 000 €	33 300€	139 400 €	1 776 700 €
2021 METAI				
Išlaidų rūšis	Darbo užmokestis	Komunaliniai mokesčiai	Kitos išlaidos	Viso
Pavadinimas				
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Jaunystė“	60 900 €	1 700 €	500 €	63 100 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Šatrija“	257 500 €	6 900 €	3 100 €	267 500 €

Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Verdenė“	166 100 €	11 400 €	7 800 €	185 300 €
Vilniaus Žirmūnai vaikų ir jaunimo klubas	153 500 €	2 300 €	11 100 €	166 900 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Klevas“	108 800 €	2 200 €	7 500 €	118 500 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Lakštingala“	88 100 €	2 600 €	900 €	91 600 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Meteoras“	161 600 €	4 600 €	2 900 €	148 500 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Kregždutė“	137 100 €	2 600 €	6 700 €	146 400 €
Vilniaus Naujosios Vilnios moksleivių kūrybos namai	424 200 €	3 900 €	3 400 €	431 500 €
Vilniaus moksleivių kūrybos ir mokymo centru	369 100 €	4 200 €	1 600 €	374 900 €
VISO	1 926 900 €	42 400€	45 500 €	1 994 200 €

2022 METAI

Išlaidų rūšis	Darbo užmokestis	Komunaliniai mokesčiai	Kitos išlaidos	Viso
Pavadinimas				
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Jaunystė“	67 500 €	2 500 €	3 100 €	73 100 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Šatrija“	255 700 €	12 600 €	19 500 €	287 800 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Verdenė“	165 100 €	26 300 €	12 100 €	203 500 €
Vilniaus Žirmūnai vaikų ir jaunimo klubas	158 500 €	3 400 €	16 700 €	178 600 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Klevas“	169 600 €	5 000 €	11 700 €	186 300 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Lakštingala“	111 000 €	4 900 €	22 100 €	138 000 €
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Meteoras“	185 000 €	10 500 €	23 500 €	219 000 €

Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Kregždutė“	127 400 €	3 900 €	16 900 €	148 200 €
Vilniaus Naujosios Vilnios moksleivių kūrybos namai	428 100 €	6 300 €	33 200 €	467 600 €
Vilniaus moksleivių kūrybos ir mokymo centru	339 800 €	7 600 €	13 300 €	360 700 €
VISO	2 007 700 €	83 000 €	172 100 €	2 262 800 €

Šaltinis: sudaryta tyrimo autoriaus, remiantis tyrimu, esamais duomenimis Vilniaus miesto savivaldybės ataskaitomis bei vidaus sistemomis

PRIEDAS NR. 11**JAUNIMO POLITIKOS PRIEMONIŲ FINANSAVIMAS 2020 M., 2021 M., 2022 M.**

Metai	Atviras darbas su jaunimu	Darbas su jaunimu gatvėje	Nevyriausybinė s jaunimo organizacijos	Jaunimo savanoriška tarnyba	Iš viso (tiesioginėms) jaunimo politikos priemonėms.
2020 m.	440 200 Eur.	48 200 Eur.	53 270,55 Eur.	-	541 670,55 Eur.
2021 m.	530 000 Eur.	60 353,57 Eur	58 856,42 Eur.	4 872 Eur.	595 225,57 Eur.
2022 m.	711 900 Eur.	96 160 Eur.	72 494,54 Eur.	6 960 Eur.	887 514,54 Eur.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis esamais duomenimis Vilniaus miesto savivaldybės ataskaitose bei vidaus sistemomis